בשער:
ליידי אחרת
אין גירושים מאושרים
"מסרת" למען המסורת
גילה שטיין: עבודה עברית
טעם אישי
מעריב

כמה טוב שבאנו הביתה...
תמיד טוב לחזור אל השקט, האוירה הנעימה הפנאי שאנחנו כל כך אוהבים. תמיד טוב לחזור הביתה - לנעלי הבית החמות והטובות של דפנה.
דפנה - שילוב יפה של נוחות ואיכות ההולכים יחד שנים ומעניקים לך את נעל הבית המועדפת בישראל.
• • •
חדש בקולקציית החורף של דפנה: נעלי בית "פומיקי" לילדים.

תפוד מוסיפה תוספות תוססות חדשות

מי לא אוהב צ'יפס? ועכשיו, הטעם האהוב כל־כך של הצ'יפס מוגש לכם בצורות חדשות ומעוררות תאבון. כן, תוספות נוספות של תפוד שיתפסו אתכם ואת הילדים מהטעימה הראשונה. צ'יפס אמיתי, מצוין כתוספת טעימה ודקורטיבית למנה עיקרית, כבסיס לתבשילים או כחטיף מלוח. רק להוציא מהמקפיא, לטגן, לבשל או לאפות בתנור.

קריסטל

מעל לכל

בישראל יש רק מכונת כביסה אחת ברמה כזאת

- אין עוד מכונת כביסה בשכלולים כאלו
- אין עוד מכונת כביסה בעיצוב כזה
- אין עוד מכונת כביסה עם שרות מעולה 24 שעות ביממה
- רק מכונת כביסה קריסטל זוכה מידי שנה ושנה בתארים המוצר הנבחר והקניה הטובה ביותר
- רק לקריסטל 750,000 לקוחות מרוצים הממליצים על מוצריה.

מכונות כביסה קריסטל הן הנמכרות ביותר משום שהן הטובות ביותר! גם לך מגיע הטוב ביותר לכן - לפני כל קניה, חובה לראות את מוצרי קריסטל המעולים והחדשניים ביותר. תיווכחי בעצמך שאין להם מתחרים. ואל תסתפקי בפחות מהטוב ביותר.

בדקי והשווי!

סוחרי קריסטל המומלצים:

• תל-אביב: סלון טוקיו אלנבי 86 • לבל אליהו שד' י-ם 29 • גרינוולד צבי הרצל 68 • סנסור דיזנגוף סנטר • אליאס ככר המדינה ה' באייר 20 • אלקטרו סיטי גן העיר • ירושלים: שיר יחזקאל יפו 117 • סלון ירושלים יפו 97 • לוסטיג שטראוס 29 • טטרון אבן ישראל 2 • ליאור שמאי 23 • פאר-הלוי ככר השבת • חיפה: טרקלין חשמל הנביאים 26 • "הוד 2001" ההסתדרות 251 מפרץ • אריה מכשירי חשמל כטיב 2 • סלון ביאליק ביאליק 11 • אשדוד: סוכנויות דהם רוגוזין 26 • אשקלון: קרן אור הרצל 37 • באר-שבע: א.א. אלקטרוניקה העצמאות 48 • בני ברק: סלון המרכז ירושלים 12 • מאיר קלרה רבי עקיבא 41 • בת-ים: כל-בו ליפשיץ בלפור 33 • מ.ש.י רוטשילד 34 • סלון הוד רוטשילד 40 • גבעתיים: מיכאל ויצמן 16 • דימונה: מרכז מסחרי • הרצליה: שטראוס סוקולוב • קפלן סוקולוב 32 • חדרה: שוייצר הרברט סמואל 68 • פי-אר אלקטרוניקה הנשיא 21 • חולון: סלון סבוי סוקולוב 77 • טבעון: אלקטרו-טבעון ככר בן-גוריון • טבריה: אלקטרו-חן - קובי אליעזר רח' הגליל טבריה • טירת הכרמל: אחים ברזני מרכז מסחר 18 טירת הכרמל • יבנה: עיני מרכז מסחרי חדש • כפר-סבא: סלון מוטי בן-שלוש ויצמן 101 • לוד: חג'ג הרצל 49 • פאודי הרצל 68 לוד • נהריה: טלסטאר שד' הגעתון 3 • נתניה: בר משה ויצמן 36 • אלחוס ויצמן 5 • סלון קסם הרצל 30 • סלון פרץ רח' לה' 7 • חנן שד' בנימין 16 • עכו: אחים סט רח' בן עמי 43 • סלון כרמלי בן-עמי 17 • פתח-תקוה: רדיו אורון חיים עוזר 10 • וייסמן חובבי ציון 23 • צפת: חדד עמוס רח' ירושלים 117 • ק. מלאכי: עובד נסים מרכז מסחרי • ק. שמונה: פרס מרכז מסחרי • רמת-גן: מרכז אלקטריק ביאליק 76 • מרכז מכירות ארצי שד' ירושלים 16 • רדיו אשר הרואה 24 • ראשל"צ: גל אלקטריק רוטשילד 22 • תומר הרצל 22 • רחובות: חתי אלקטרוניקה בית הפועלים 4 • רמלה: אסתר אוניברסל ביאליק 12 • רעננה: אבי רוזני אוסטרובסקי 11

• באולם התצוגה של קריסטל - רח' גאולה 40, ת"א וברשתות חשיווק בארץ: שק"ם, המשביר לצרכן, קו-אופ (אלקטרוליין).

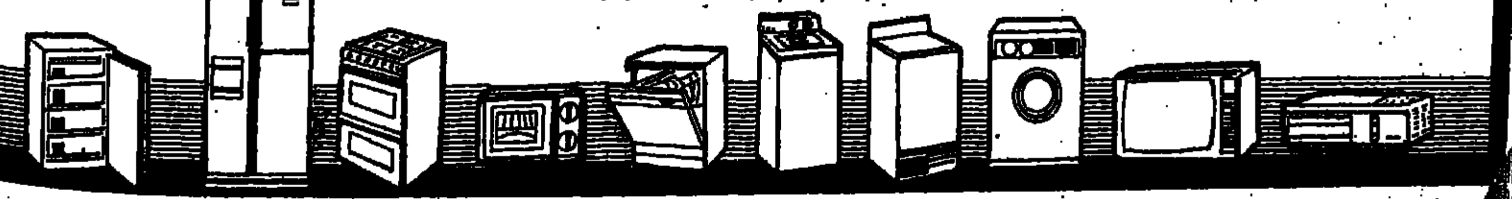

סגנון

22–20 ,9–8
ישראלה שקד:
אין גירושים מאושרים

14–12
קורים דברים

25–24
נטע שדמי:
גילה שטיין –
עבודה עברית

26
נילי שחק־בוטמן:
מגע אישי

27
מילכה למדן:
יועצת לגירושים

30
מאיר הראובני:
בית "מסורת"

עורכות:
חסר אבידר וליאורה עיני

עיצוב ועריכה גרפית:
כרמית אדלר, רותי בואי

מודעות: נילה שניידר, סימה בכלי
טלפון 439474 (03)

מזכירת הפקה: בתיה אבישי
טלפון 439276 (03)

כל הזכויות שמורות למעריב ©

סיפור השער:

כיוון חדש: מקטורן אדום לתורף הקרב – "לוידי בגיר", "פולגת". רשימה בעמוד 15.
(הדוגמנית שהופיעה בשער "סגנון" בשבוע שעבר היא מיכל ברונשטיין).

כותבים לנו

היא שינתה את חיי

הגיע לידי גיליון 224 של סגנון, מה־14 בספטמבר 1988. במאמר שהופיע שם נכתב, כי רייצ'ל (רחל?) רייך "משנה את חייהם של אנשים". הייתי רוצה לספר על החוויה שלי איתה, כדי להדגים נקודה זאת.

בעבר היתה לי גישה מאוד פאסיבית כלפי הסביבה. יחסי כלפי החיים היה טעון הרס עצמי. בשל כך, לעתים קרובות, הרגשתי מתסוכלת ומלאת חרדה. יום אחד, במקרה (אם דברים כאלה אכן נתונים ביד המקרה),פגשתי את רייצ'ל רייך. במקרה שלי, אני חושבת שהיא חוללה מהפכה נפשית ורגשית. היא גרמה לי לראות את האיכויות שלי, שלרבות מהן לא הייתי מודעת, או שהתייחסתי אליהן בביטול. באמצעות הכשרון הזה שלה, להבין מיד את אישיותו של הניצב מולה, היא ראתה מה הבעיה עם הגישה שלי. כך נתאפשר לה להסביר לי את הבעיות שלי ולהוכיח לי שהן אינן מבוססות, או אינן הגיוניות. בזכות עזרתה יקרת־הערך פיתחתי השקפה אובייקטיבית יותר כלפי עצמי ומערכות־היחסים שלי. משלב זה ואילך, יכולתי להיות פעילה יותר בסביבתי.

יתרה מזאת, משום שהיא סילקה אבני־נגף מנטאליות שהפריעו לי, אני מסוגלת כעת להקשיב לזולת באמת, להיות פתוחה לסביבה. לדעתי, זה חשוב מאוד, שכן את עשויה לפגוש את האדם הנכון בשבילך, אך אם אינך מוכנה לקבל אותו – משום שאינך מקבלת את עצמך – הוא לא יבחר בך.

התועלת שאני מפיקה מה"אני" החדש, הפעיל שלי, הולכת וגדלה מדי יום. אך החשוב מכל הוא, שאני כעת אדם הרבה יותר מאושר. את זאת אני חבה לרייצ'ל רייך.

קרול ביסנט
ניו יורק

פראיירים במצדה

התלונה שלי קשורה בסיום חגיגות ה־40 לרגלי המצדה. מאחר ופשוטי העם אינם יכולים להרשות לעצמם לקנות כרטיסים במחירים שבין 1500־250 דולר, הועלה רעיון למכירת כרטיסים לחזרה גנרלית ב־12.10.88 במחיר 20 ש"ח הכרטיס, בתוספת 15 ש"ח לנפש, הסעה מערד למצדה. צפינו לחוויה סוערת ,אך זה מה שציפה לנו לאחר נסיעה מחיפה לת"א, מת"א לערד ומערד לאתר:

הטכס נפתח באיחור. הכמאי הביע צערו והסביר שזוהי חזרה ראשונה ולכן נשמע קטעים שלא לפי הסדר. הערב נפתח בתרועה לישראל לפאול ברחיים, יוסי ידין עולה לבמה ונושא את דברו ואחריו ע"פ הסדר גרגורי פק ומרטין גריי. ואז עולה האחד והיחיד המאסטרו זובין מהטה. הוא קורא לתזמורת לפתוח עמ' 37 והקהל שקט. עוברים לעמוד 112 ואז מתחיל הקהל לגלות אי־שקט והמנצח עובר לקטע אחר תוך נזיפות חוזרות ונישנות בנגני התזמורת. הרעש גובר והמנצח נוזף בקהל. אי הנחת בקהל גוברת והאדון מהטה מודיע בצעקה שזוהי חזרה ונא לשמור על השקט. אנשים מתחילים לצאת ולהיכנס מאחר ומתברר לכולנו שקונצרט הערב כבר לא נשמע.

באמצע נשברנו והתחלנו בדרך הארוכה לחיפה. השאלה: למרות שהכסף הועבר לצה"ל מדוע מרשים לעצמם המארגנים לצחוק על ציבור גדול כזה שקנה כרטיסים לחזרה גנרלית? האם בנו התקיים המשפט: "הפראיירים לא מתים הם רק מתחלפים" והפעם היה תורנו?

אורית לוי
חיפה

טלוויזיה ישראלית?

הטלוויזיה הישראלית, שטרחה ושלחה צוות גדול של כתבים למרחק של אלפי מילין, על מנת לסקור אירוע ספורטיבי, את אלימפיארת סיאול, לא מצאה לנכון לשדר כשידור חי אירוע תרבותי בעל ערך חינוכי־לאומי ממדרגה ראשונה, הקונצרט של התזמורת הפילהרמונית שנערך למרגלות המצדה.

אומנם, הוקדשה לכך כתבה קצרה ב"יומן השבוע" בטלוויזיה, אך לא, חלילה, מבלי שזו תטובל בסארקזם. האירוע נסקר מזווית ראייתו של "איש העולם הגדול" הסוקר ארוע פרובינציאלי של שבט נידח.

רותי כהן־כדמן
רמת חן

דעה אחרת

"שאלות מטבח" – רק לנשים

אני שבה מביקור קצר בארה"ב ועדיין טריים אצלי רשמי הראיון הטלפוני שערך ברשת ה־ABC (רדיו) השדר בוב גרנט – ימני קיצוני – עם פרופ' ג'יין קירפטריק, פרופ' למשפטים, לשעבר שגרירת ארה"ב באו"ם, רפובליקנית (ידידת ישראל במוצהר), משפטנית מפוכחת וחריפה, אשר אין חולקים על כישוריה המקצועיים והאינטלקטואליים.

הראיון נפתח בשאלה המצופה – האם אין הגב' קירפטריק חשה באכזבה על כך שלא זכתה במינוי הנכסף – לשמש כמועמדת לתפקיד סגן נשיא ארצות הברית ... לצידו של מר בוש אם וכאשר ייבחר.

הגב' קירפטריק, משיבה בקולה המחוספס בלאו מוחלט – אך לחלוטין בלתי משכנע.

היא נשאלת על השקפותיה ודיעותיה במישור הפוליטי והחברתי, ומשיבה בתשובות תמציתיות וסדורות.

ואזי מגיעה סדרת שאלות שאנו מעדיפים לכנותן "שאלות המטבח". אלה הן שאלות אשר כמעט לעולם לא תופענה בעת שהמרואיין הינו גבר – ובוודאי לא כשזה מצוי במעמדה המקצועי המכובד של הגב' קירפטריק, ולעולם לא תעדרנה כאשר המרואיינת הינה אשה. מסתבר כי גם בוב גרנט – מראיין מפולפל, בוטה ולעתים אפילו מתוחכם, אינו יכול, כמסתבר בלעדיהן, כאשר המרואיין הינו מרואיינת.

וכך מושמעת באוזני הגב' קירפטריק, סדרת שאלות שתחילתה בגידול ילדיה, מסתבר כי הגב' קירפטריק היתה עקרת־בית במשרה מלאה במשך תשע שנים עת גידלה את שלושת בניה – בהם היא גאה מאד, כמובן, וכי במשך שנים נוספות עבדה במחצית המשרה על מנת שתוכל לתפקד הן בביתה והן בעבודתה.

אך בכך לא די, ובוב גרנט חודר עמוק יותר לתוך נבכי מטבחה ומבקש לדעת האם המידע "הסודי" שהגיע אליו, לפיו הפרופ' הגב' קירפטריק התמחתה בבישול ספרדי – הינו נכון – ופרופ' קירפטריק במבוכה הנשמעת היטב בקולה – מודה "באשמה".

וכך מתגלגל הראיון וקשה להאמין למשמע האזניים.

ובפה נותר טעם של טריוויה, של גימור דמותה של אשה רבת־כשרונות.

ואתה יושב מאזין ותמה – האם ניתן בכלל להעלות על הדעת – כי אם המרואיין היה שגריר ארצות הברית באו"ם (גבר) – היה המראיין ולו הבוטה ביותר, מתיר לעצמו להקדיש חלק כה ניכר מהראיון ל"שאלות מטבח" – התשובה נראית ברורה מאליה – לא ב־ל' רבתי.

השיבה ארצה, סתו, בפתח מתדפקות הבחירות.

על המרקע (בלא להביע דעה פוליטית כלשהי) מפזות בזחיחות דעת, חבורת תרנגולי ו/או בני התשחורת של המערך – מקומה של האשה נפקד מכל מקום מרכזי, במפלגות המרכזיות. בתקשורת לסוגיה מתראיינים גברים אין ספור – שלכולם נגיעה לעשיה כלשהי, או למחדל כלשהו. איש אינו מעלה על דעתו להסית דעתם ולהטריחם בשאלות מטבח למיניהן. אבל, מה שנכון: את שולמית אלוני וגאולה כהן – איש אינו שואל שאלות מטבח. וגם זה משהו.

רבקה מלר־אולשיצקי, עו"ד

מבצע הטלפון הצהוב תרמופז

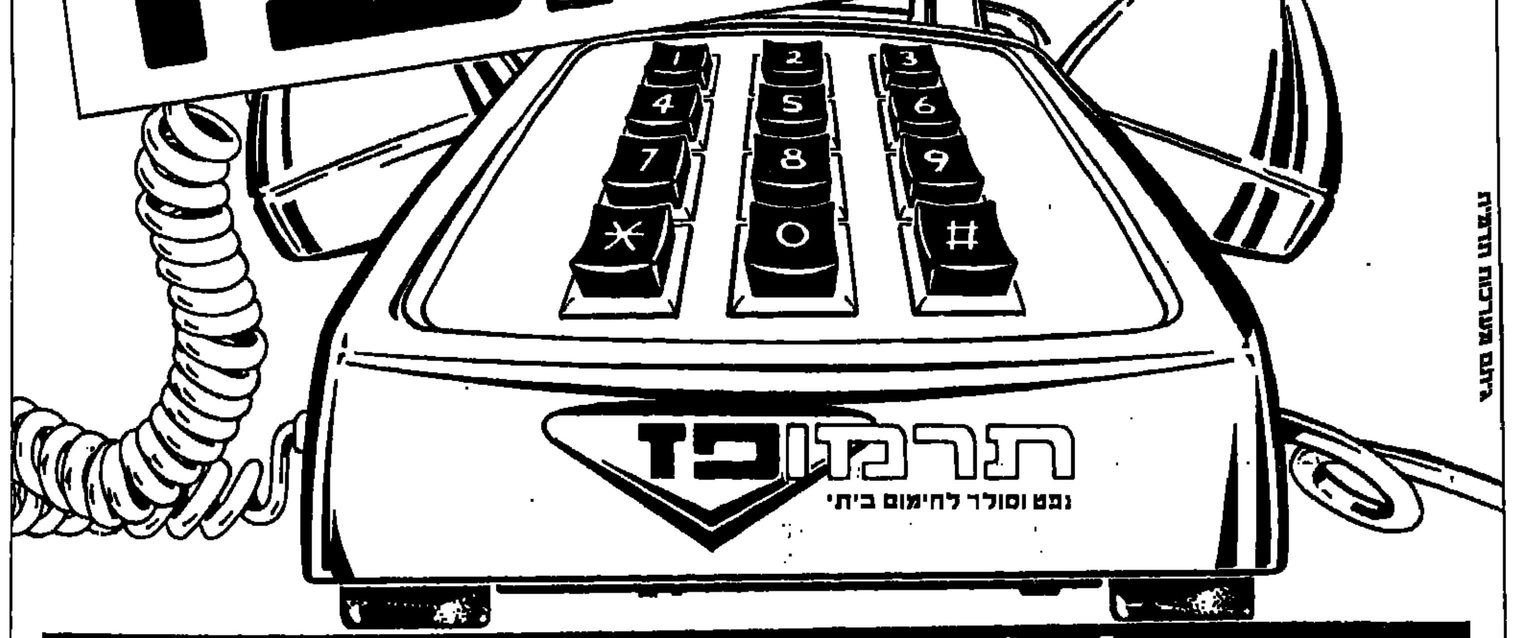

מצלצלים, מזמינים, משתתפים בהגרלת פרסים ומקבלים מתנה... ויחס חם

בכל חודש יוגרלו:

★ אנטנת צלחת לקליטת לוויינים
★ 3 מיכלי סולר או נפט בכמות שהוזמנה

מתנה לכל משתתף - מדחום מגנטי

איך משתתפים? פשוט מאוד!

- ממלאים מיכל נפט או סולר לחימום ביתי של תרמופז (בכמות של 300 ליטר לפחות).
- רושמים על חשבונית תרמופז את הפרטים האישיים (שם וכתובת).
- מציינים על גבי החשבונית: ועד בית / משתתף פרטי ומס' תעודת זהות.
- שולחים במעטפה ל"מבצע הטלפון הצהוב של תרמופז" אל בית הדואר סניף הבורסה ר"ג 52130 ומקבלים בדואר חוזר מדחום מגנטי במתנה.

למה תרמופז? ברור מאוד!

תרמופז מעניקה לכם שרות אמין, מהיר ומקצועי.
החורף כדאי לכם ליהנות מאספקה מהירה, יחס חם ויעוץ חינם של מומחי פז - חברת האנרגיה הגדולה בישראל.

התקשרו עוד היום לתרמופז:

תל־אביב והמרכז:
מסוף גלילות - 411121, 411128, 414242, 414324, 03-425112.
חיפה והצפון:
668283, 04-668282, מתקני פז חיפה - 04-531152.
ירושלים:
מסוף ירושלים - 527177-9, 02-533394-5.
משרד - 02-715146-9.
באר־שבע והדרום:
30032, 057-30136, מסוף באר־שבע - 057-424939.

ההגרלה הראשונה תערך ב־8/12/88.

- ההגרלה בפיקוח רו"ח חברת פז, נציג החברה ונציג משרד הפרסום.
- תקנון המבצע נמצא במשרדי החברה ובגיתם.
- השתתפות במבצע אסורה על עובדי חברת פז ומפיציה, קבלני המשנה של תרמופז, מובילי הדלקים של החברה וגיתם מערכות תדמית בע"מ.

תרמופז
נפט וסולר לחימום ביתי

השרות שיחמם לכם את הבית, עם הפרסים שיחממו לכם את הלב.

רגע, חושבים!

ארנה אדן

חבילות

א נשים עומדים ומחכים. חבילות בידיהם, בוהים באוויר בעת שהתור מתקדם. העיניים קולטות פרצופים, עוברות על פני המרפים העמוסים בחבילות, מתעכבות על הכתובות הרשומות באותיות גדולות, מודפסות בשחור.

חבילה קטנה, מרובעת. שם וכתובת בלעז. ארץ היעד – יפן. "הבן שלי מסתובב כבר שמונה חודשים שם, במזרח. לא חושב לחזור עדיין, טוב לו, כך כותב. אין חובות, קצת עובד, מטייל, ניפגש עם חברה, קצת לבד. שלחתי קלטת. בליל הסדר, אחרי הארוחה, ישבנו וסיפרנו לו על עצמנו. נקווה שב'סדר' הבא כבר יהיה איתנו".

התור מתקדם – חבילה גדולה. ש.ב, כתובת בלעז לרומניה. "הבן שלי לומד שם – רפואה. כתב שאין קפה ונרקים ובכלל. אז שלחתי – גם סוכריות ומשחת שיניים. לאן שהגענו שצריך לשלוח דברים כאלה. אפילו בתקופת הצנע היה לי בשבילו הכל. טוב, למען הלימודים צריך לסבול, בירושלים לא התקבל, אז שילמד שם, בבוקרשט".

עוד פסיעה – צרור בעטיפה שקופה מוגש לפקיד הדואר. "קודם אני רוצה לדעת כמה יעלה ואז אעטוף בנייר אריזה. אם יהיה יקר – אשלח בדרך הים, כי יש לי זמן"...

הניילון השקוף מגלה את התוכן – קלטת: "הרכורה מאיה", שירי חנוכה; ספר – "חלום של אוטו", "הנסיך הצפרדע" ו"הסוסון בעל רעמת הזהב".

"זה בשביל הנכד. הבן שלי כבר חמש שנים באמריקה. נסע לטיול ונשאר. בינתיים נולד הנכד וצריך לשלוח לו קצת תרבות מהארץ. יקראו לו, ואני מקווה שיבין, כי הוא מפטפט כבר באנגלית".

מתקדמים. חבילה "ענקית" מושמת על המאזניים. מתשפכת לצדדים בגלל גודלה. אותיות בעברית. דואר צבאי. "זה לבן בצבא. שלחתי לו פיסטוקים ובקלאווה, שיהיה לו הרגשה של בית. שיתן גם לחברים. עד שיגיע הביתה, שיאכל מהעוגיות שאפיתי".

חמש דקות בדואר. ■

אבי דר

סוחרת המכוניות

ל א הולך לה, כבר הפסיק מזמן לשאול אותה, "נו, ומה עם החתונה?" צריך להיות אכזר אמיתי בכדי לשאול רווקה שעברה את גיל שלושים בנושא רגיש שכזה.

בהתחלה הכל נראה סביר, חבר פה ופלירט שם, רומנים לא רציניים אשר אולי הדאיגו את ההורים, אך התאימו לה כאורח חיים פרפרי ובלתי תלוי. למה לה להתחיל ולהתברגן כמו חברותיה, שמעבירות ערבי שישי שלמים בשיחות סלון על מכונות כביסה ומחלות ילדים. הלו, מה בוער?

יצאה לטיול קבוצתי לאירופה הקלסית, קבוצת צעירים – כדיעבד הסתבר שרק בוחם – טיול שבסופו נעתרה למדריך, נשוי פלוס שתיים, בערב שלפני הטיסה הביתה, רק בכדי להצדיק לעצמה את חבילת הגלולות שבלעה כאריקות כל משך הטיול. שנתיים יצאה בחגים למועדון הים התיכון באכזיב, כדי לשוף קצת את השדיים הפולניות שלה ולחזור בסוף הערב מאוכזבת לקאווה הלוהטת, לבדה, מבלי שתמצא מישהו שימרח לה קרם גוף על הגב השרוף, אלא בת זוגתה לנופש, מזכירה רווקה ומזדקנת מהמשרד.

לא כל אחת יוצאת מאוניברסיטת תל אביב עם חתן כבר בתואר הראשון. אבל אם את מסיימת בהצטיינות יתרה תואר שני, עם הרבה מאוד שעות ספריה והמון שעות קפטריה – ומה שיוצא לך זה "רק" הרבה ידידות, המשתמשות בשרותיך הטובים בגלל שיהילדים חולים – אולי יש אצלך משהו דפוק.

את הניתוח הפלסטי עשתה כבר בחופשת השיחרור מהצבא, שיפוץ מיזערי בפנים, שנועד לדעתנו רק לפתור בעיה פסיכולוגית ולא אסטטית; את השטויות של תותבי סיליקון בחזה הצליחו להוציא לה מהראש בקושי לפני שנתיים, הרבה בזכות פחדנותה הכרונית והאיומים על צלקות וזיהומים והחשש שלא תתעורר מההרדמה. התפשרו על שאיבת שומן מהירכיים, מול שהמנתח מצא מה לשאוב...

גברים חדשים, רווקים, לא נכנסים לחייה. בעבודה כולם מתייחסים כיראת כבוד למנהלת הצעירה והמוכשרת; לבארים היא לא הולכת, חוג ברידג' או ריקודי־עם זה לא בשבילה; שדכניות צמרת, מודעות הכרויות ועיתונות הפנויים ופנויות זה לדעתה עסקי זיונים לערב אחד, והבנים של המכרים של הוריה יצאו לה מזמן מהאף. זה לא צחוק, רווקה שעברה את גיל השלושים, מסודרת, מכונית ובעלת דירת שני חדרים משלה, שעברה שיפוץ וטיפוח וגם צולמה למגזין עיצוב – אולי מישהו גם יתעניין במקרה במעצבת.

אבאל'ה, שראה את מצוקת בתו, תרם את חלקו בעידוד המורל והודיע כי יממן עבורה את ההפרש הדרוש להחלפת האוטוביאנקי בן החמש, למשהו זריז וממוזג המסתיים בספרות 89'. איזה אבא, אה? הכינה שלט "למכירה" עם הפרטים הדרושים, מחיר מחירון, מצב מכני מעולה, טסט לשנה - כמו שראתה שמקובל, וכמובן מספר טלפון.

אחרי שבועיים הודיעה לאבאל'ה שאין צורך במכונית חדשה, היא נשארת עם הביאנקי. לא הורידה את ה"למכירה". נהגים לא מפסיקים לעצור אותה ככבישים, מתקשרים אליה בערב הביתה, קובעים פגישות לקחת לבדיקה; מה חשוב המחיר, ואת מי מעניינת המכונית – כולם אליה, אישית, רושמים ברמזור את מספר הטלפון של התתיכה בביאנקי הצהובה, ומנסים את מזלם הערב. "הלו, כן, זה עדיין אקטואלי, ומי אתה?" ■

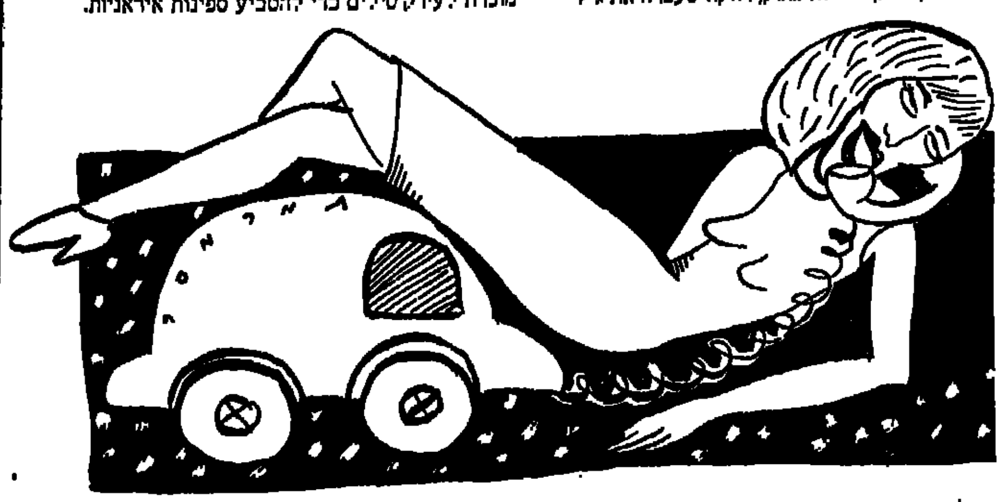

ארט בוכוואלד

סוחרי נשק

ב כל ערב אנו רואים בטלוויזיה אנשים יורים אחד בשני, החל בתותחים וכלה בקליעי גומי. המסך מלא בסצינות של טנקים פורצים דרך כפרים וגו מרמיע שנורה בקמפוסים; בין אם התמונות מרחובות ביירות או צפון אירלנד, העולם כולו נראה כבסיס צבאי מחומש.

אף אחד אינו שואל את עצמו מאין מגיע כל הנשק הזה?

הדבר המפתיע הוא לא הקלות שבה נרכש הנשק, אלא שאנשי המכירות בתחום זה לא מודעים למי הם מוכרים את הסחורה.

פיסטר, אחד מסוחרי הנשק, אמר: "אני אוהב את העסקים המטורפים הללו, אף פעם לא חסרות הפתעות."

– "איזה סוג של הפתעות?" שאלתי.

– "תביטי בעתון הזה. הישראלים עוזרים לסינים לפתח סוג חדש של הטיל סילקוורם . כרגע שהטיל יהיה מבצעי, הסינים ימכרו אותו לסעודים, אשר כנראה ישתמשו בו נגד הישראלים".

– "האם הישאלים מודעים לכך?"

– "ודאי, אך זה מה שהופך את עסקי הנשק למשעשעים כל כך. למשל אירן, מדינה שהיא האויב של כל מדינות העולם, אך במקביל גם הלקוח הטוב ביותר לנשק. האיראנים קונים נשק צרפתי, בו הם משתמשים כדי להטביע ספינות של המדינות המערביות שנתמכות על ידי צרפת. במקביל, צרפת מוכרת לעירק טילים כדי להטביע ספינות איראניות.

אתה יכול לצאת מרעתך אם תנסה לבצע מעקב לגילוי באיזה צד אתה תומך בעסקי הנשק".

– "אני מניח שארגוני הטרור הם לקוחות טובים".

– "הטובים ביותר והם גדלים כל הזמן. בעבר הם רכשו מכונות יריה כאן ורימוני־יד שם . כיום הם משפרים את הנשק שבידיהם ומזמינים נשק מיוחד. צריך לנהוג בהם בכבוד".

– "האם יש לך הגבלות על הנשק שאתה מוכר לטרוריסטים"?

– "לא, אך אני מבקש מהם להימנע משימוש בנשק במדינתם. אין פסול במכירת טוקות לצבא האדום היפני כדי שיפגע במטוסים ברומא, כאשר טרוריסטים איטלקיים מפוצצים שדה תעופה בטוקיו".

– "כל מדינה מוכרת נשק לאלו שנחשבים אויביה".

– "זה מה שעושה את העסקים כה רווחיים. הסיבה שיש כה הרבה נשק, היא בגלל ששני הצדדים קונים וכך אנו יכולים להוריד מחירים. בלבנון, לדוגמה, כל קבוצה קונה את כל הכלים שאנו מציעים".

– "האם אינך מרגיש אשם בתפקיד הקטן שאתה ממלא בליבוי המלחמה בעולם?"

– "לא. אנחנו בעד שלום. לפני כמה ימים הגיע לבנוני לחנות וקנה חומרי נפץ. הודעתי לו שלפני כמה ימים אדם מפלג מסויים בלבנון רכש מרגמות. הוא הודה לי וקנה טנק. אם לא הייתי מספר לו את הסיפור, מישהו בביירות היה נפגע. כך שאנחנו עושים מעשים טובים בעבודה שלנו. אך אף אחד לא שומע על כך. אנחנו שומרים את המעשים הטובים לעצמנו." ■

עצור! לפניך מבחן שכל מעשן חייב לעבור

המחקרים האחרונים מוכיחים שבנוסף לסיבות פסיכולוגיות וחברתיות מפתחים המעשנים תלות גופנית בניקוטין. כתוצאה מכך גם בעלי רצון עז נכשלים שוב ושוב בנסיונותיהם להפסיק לעשן. ישנם מקרים בהם הגוף ממשיך "לרעוב" לניקוטין ומגיב בעצבנות, אי שקט ותופעות לוואי אחרות היוצרות התנגדות לתהליך הגמילה.

"הניקוטין שבטבק גורם להתמכרות כמו כל סם"!

מתוך דו"ח שרותי הבריאות האמריקנים שהונח על שולחן הקונגרס ב-16.5.88

גם אם אתה "מכור כבד" לניקוטין היום הסיכוי שלך להפסיק לעשן גדול יותר.

באמצעות תוכנית טיפולית חדשה הכוללת מתן ניקוטין יוכל גופך להתגבר על ההתמכרות. זוהי התוכנית הרפואית של ניקורט - טבליות לעיסה המכילות ניקוטין. לעיסת ניקורט במינון הנכון בהתאם להוראות במשך כ-3 חודשים עשויה לעזור לך לפרוש סופית מעולם המעשנים.

ניקורט לכל דרגת התמכרות

טבליות ניקורט מיוצרות בשני מינונים. מינון גבוה למעשנים כבדים - ומינון נמוך. תוצאות השימוש בניקורט במינון הנכון מעידות על שיעור הצלחה גבוה.

מבחן זה עשוי להיות הצעד הראשון לחיים ללא עישון

לפניך מבחן באמצעותו ניתן לאבחן מיד מה מידת תלותך בניקוטין. אם אתה נחוש בדעתך להפסיק לעשן ענה על השאלות וגש עם המבחן לרופא שלך. הוא יתן לך מרשם לניקורט במינון המתאים לדרגת ההתמכרות שלך ויתן לך תדריך מפורט להצלחת הטיפול. זהו! המבחן שלך מתחיל!

	שאלות	תשובות	נקודות
1	כמה זמן אחרי היקיצה בבוקר הינך מעשן את הסיגריה הראשונה?	תוך 30 דקות	1
		אחרי 30 דקות	0
2	האם הינך מתקשה להמנע מעישון במקומות בהם העישון אסור כמו: תיאטרון, ספריה, קולנוע?	כן	1
		לא	0
3	על איזו סיגריה יקשה עליך ביותר לוותר?	הראשונה בבוקר	1
		כל אחת אחרת	0
4	כמה סיגריות הינך מעשן ביום?	15 או פחות	0
		16-25	1
		26 או יותר	2
5	האם הינך מעשן בתדירות גבוהה יותר בשעות הבוקר מאשר בשאר היום?	כן	1
		לא	0
6	האם הינך מעשן גם כאשר אתה חולה ושוכב במיטה כל היום?	כן	1
		לא	0
7	איך היית מסווג את הסיגריות שאתה מעשן?	דלות ניקוטין	0
		רגילות	1
		חזקות	2
8	האם אתה שואף לריאות?	אף פעם לא	0
		לפעמים	1
		תמיד	2

סה"כ נקודות

מה מצבך?

4-0 נקודות - אל דאגה. במאמץ קל תוכל להגמל מעישון.
7-5 נקודות - לא נורא. אבל כדאי להתחיל טיפול גמילה. גש לרופא.
11-8 נקודות - לטובתך גש מיד לרופא ודרוש עזרה או טיפול גמילה.

התכשיר חייב מרשם רופא. לפני השימוש נא עיין בעלון לצרכן.

nicorette
תכשיר עזר תרופתי לגמילה מעישון

למידע נוסף: דקסון בע"מ, ת"ד 21085 ת"א 61020, טלפון - 03-7517113

חיים קשים

ישראלה שקד

אין גירושים מאושרים

רגשי אשם הם המכה של הגרושים. אין מי שהצליח להתחמק מהם. מסתכלים על הילדים, רואים מה עובר עליהם והמחשבות אינן מרפות: "למה עשינו להם את זה"?

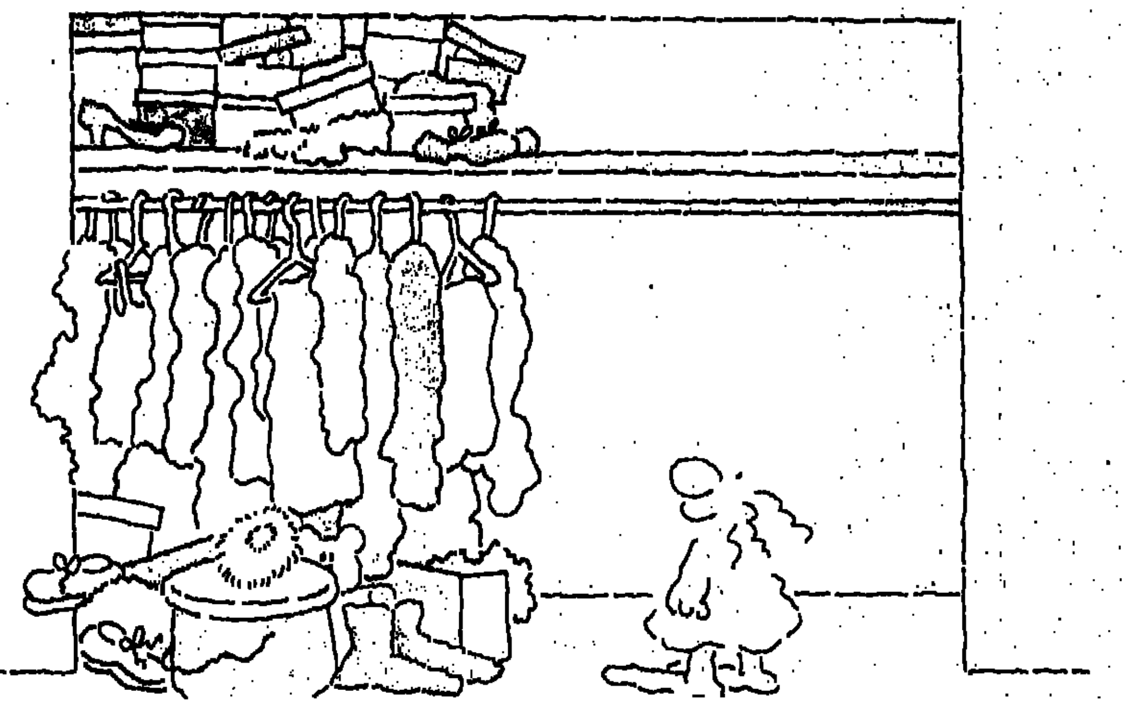

במלתחה יש שפע של מקום.

ה קרה 5 חודשים לאחר הגירושים. התעוררתי בשעות הקטנות של הבוקר בעקבות חלום. לא זוכרת על מה בדיוק חלמתי. אך חסנים הילדותיים של הבן והבת שלי, הופיעו שם. מין יקלוז אפי בוזה של פנים ממוקד בעיניים. 'יש להם מבט עצוב', אמר ברקע קול סמכותי בלתי מזוהה, 'מתי בדיוק התגרשת ?'... התעוררתי. הרגשתי איום. גלים של חום, קור, קוצר נשימה. לחץ חזק ומעיק בחזה שלאחר מספר דקות הפך לבכי מר כואב ומתמשך. הגוף כולו התעוות ורטט, זה היה נורא. בבוקר התעוררתי עם מועקת בבדה. הייתי ב'דאון' קרוב לחודשיים. החלומות וההתעוררויות הללו בלילה שבו ונשנו. כרכתי על כל לילה של שינה רצופה. המחיר ששילמו הילדים בעקבות הגירושים בהם כל כך רציתי נראה לי לפתע כבד מדי. התהלכתי עם תיסכולים איומים. במשך תקופה ארוכה הייתי בפיצול אישיות: בלילות תמיד הייתי "חלשה", ייסורי המצפון נגסו בי חתיכה אחר חתיכה. קולותיהם של אבי ואמי שלוו אותי בתהליך הגירושים, שבו ורדפו אותי. משפטים כמו: 'ראי מה את מעוללת לילדים' - או - 'חבל בשל שגעונות וקריזות רגעיות שלך', שבו פעם אחר פעם".

"בבקרים הייתי 'חזקה'. היה זה הקול הפנימי שלי וקולותיהם של ידידות וידידים שליוו אותי במסע שיכנוע זה: 'יש לך את החיים שלך', 'חיים רק פעם אחת', 'תסתכלי על הילדים, הם נראים לך מסכנים? שכחת כבר את המריבות הממושכות שהיו לכם בזמן חיותכם נשואים?'

המספרת היא א.ל, מעצבת אופנה. קרוב לשנתיים מאז הגירושים לאחר 10 שנות נישואים לא מוצלחים. היתה זו היא שיזמה את הגירושים.

תחושות אשמה כלפי ילדים בעקבות גירושים היא תופעה נפוצה ומוכרת. ניתן לומר, שלמעשה רוב ההורים הגרושים, עברו או עוברים את מסע הייסורים הזה. 'המצפון', 'התדמית של ילדים להורים גרושים', 'הבית החם שנהרס', מייסרים במיוחד מתגרשים שהסיבות לגירושיהם לא היו כפי שמגדירים בשפת היומיום "חריגות במיוחד".

"לא היתה אלימות, לא היו בעיות יוצאות דופן אחרות", הם יסכמו. "בסך הכל נישואים אפורים, אי התאמה, אהבה שהיתה ונגמרה או אהבה שמעולם לא היתה, חוסר איכפתיות, היגררות לנישואים כתוצאה מלחצים חיצוניים ואחרים". ברוב המקרים ניתן היה להמשיך

"גט עדיף על חיי משפחה לקויים"

אהרון טירר, פרקליט מתמחה בדיני אישות: "יש לקחת בחשבון שלעתים רבות, הגט, עם כל הצער והכאב המלווה אותו, עדיף לילדים על חיי משפחה לקויים ולא בריאים. בדרך כלל רוב הגירושים נעשים במשפחות שבהן ההרמוניה כבר לא קיימת. המצב המתוח בין בני הזוג, שלעתים תכופות יש בו גם אלמנטים של אלימות גופנית ומילולית, משפיע הרבה יותר לרעה על הילדים, מאשר הגירושים עצמם. יתכן שילדים רבים מקווים תקופה מסויימת מיד לאחר הגירושים, שההורים ישובו לחיות יחדיו. לאחר זמן מה, הילדים הם הראשונים שמסתגלים למצב החדש".

"רגשות האשמה של הורים כלפי הילדים מחזיקים הרבה משפחות 'מאוחדות' לכאורה, ללא גירושים. לדעתי, אין הדבר לטובת הילד. אולי יש בזאת טובה מיידית, אך לטווח רחוק - זו טעות. מכיר זוגות רבים שהחלו את תהליכי הגירושים, מכיוון שהגיעו למסקנה שהחיים שלהם במשותף אינם טובים ולא השלימו את התהליכים, בשל הילדים ותחושות האשמה שהם חשו כלפיהם.

"יש מקרים אחרים שההורים מבצעים את ההחלטה ואת תהליך הפירוד באופן חד וחלק. הכאב מיידי אך תוך זמן המצב נרפא.

"בדרך כלל אין שני הצדדים רוצים בו זמנית להתגרש, תמיד קיים צד אחד המעוניין יותר להתגרש מהשני. הוא גם זה שמוכן יותר לקשיים וירגיש פחות רגשות אשמה. יתכן שהצד היוזם מטבעו טיפוס יותר אגואיסטי. היום אין הבדל בין גברים ונשים כשמדובר בצד היוזם. בעבר גברים יזמו הרבה יותר גירושים מנשים. היום שני המינים יוזמים את הגירושים במידה זהה.

הפרקליט אהרון טירר: "יתכן שהצד היוזם מטבעו טיפוס יותר אגואיסטי"

"לדעתי, צריך להשקיע בפרידה נבונה ומחושבת מאשר ברגשי אשמה. זוג שמתגרש, יעשה טוב עם יהיה בקשר עם ילדיו יותר מפעם או פעמיים בשבוע, והתעניינות, שהם יגלו בילדיהם אחרי, תקל על הכאב המלווה את הגירושים".

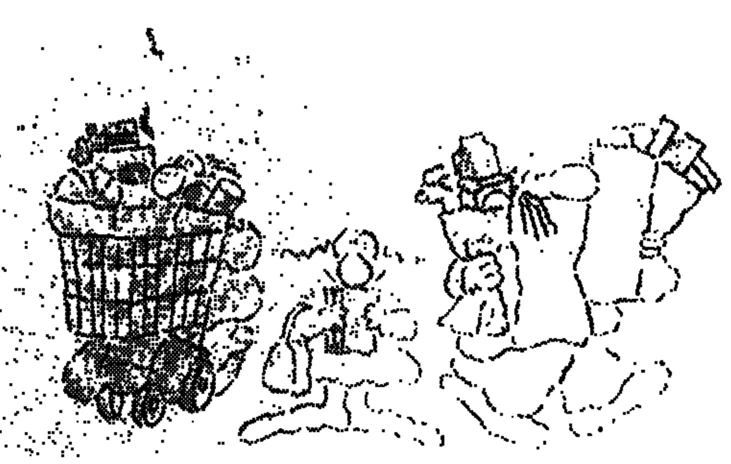

הקניות השבועיות. החשבון כמו התיאבון – הצטמק עד לאפס.

לסחוב" את החיים המשותפים באותה מתכונת, לפחות למען "טובת הילדים". מסגרות משפחתיות לא מעטות ממשיכות לתפקד, בשל עילות אלו ודומות. לא כולם. מסך אחד קמים והאני שבפנים מתקומם. וכשמגיעים לשלב הזה, תגיע גם ההחלטה, ולרוב גם היוזמה והגישים. גרושים רבים ממתכונת זו, או דומה לה, יאמרו לך שגירושים מסוג זה הם היותר קשים, שצריך כוח פנימי כדי ליזום, להחליט ולבצע. יהיו גם אחרים, שיאמרו שמדובר באנשים אנואיסטים ואגוצנטריים הרואים את הנאתם המיידית ולא צופים תחזיות לטווח רחוק.

קשה לשפוט. אין הכללות, אך קיימות תחושות. אלו שמכונות "נקיפות מצפון" או "רגשי אשם" כלפי הילדים ואשר פוקדים מתגרשים. היוזמים את הגירושים, נושאים בדרך כלל בתת המודע שלהם את אות הקין ואת האחריות להרס המשפחה. הפאסיבים, אלו שנגררו לגירושים, מאשימים את עצמם בכשלון אישי ונושאים, אם גם לא בצורה ישירה, תחושות אשמה כלפי הילדים.

ש.ג. מגבעתיים היא מקימת מכירות. בת 38, גרושה 6 שנים, מגדלת את בתה ר' בת 14.

"רגשי האשמה החלו בו זמנית עם ההחלטה להתגרש ולחיות לבד. הילדה היתה אז בת 7. כשהתרחשו הגירושים והסתיימה הדינמיקה הכרוכה בתהליך עצמו, נכנסתי להקפאה. רגשי האשמה שייסרו אותי מנעו ממני יציאות והיכרויות חדשות עם גברים. לא יכולתי ליצור קשר עמוק, תמיד כשיצאתי מהבית, דאגתי למה שקורה בבית. לא פרגנתי לעצמי ולא הירשתי לעצמי ליהנות. ייסרתי את עצמי. התחלתי אז בקריירה חדשה ולא יכולתי להרשות לעצמי ללכת איתה עד הסוף.

"העובדה שלא יכולתי לפצות את הילדה, גם מבחינה חומרית, כיוון שהייתי שקועה בחובות, גרמה לי למעגל נוסף של רגשי אשם. התחשבתי בה מעל ומעבר להתחשבות ממוצעת של אם נשואה במסגרת משפחתית רגילה. לא הצטערתי על הגירושים, אך בהחלט היו לי מחשבות ייאוש. "הנה", אמרתי לעצמי, "יצרת מצב שמאד רצית בו, אך כשהגעת אליו – את רחוקה מהנאה". מצאתי את עצמי בעקיפין, קשורה לבן הזוג הגרוש. שמרתי על קשר רציף איתו, בין השאר בשל הילדה, ומכיוון שתמיד היה מאוד איכפת לו ממנה. הקשרים ההדוקים שלי איתו והמעורבות שלו כתוצאה מכך בכל שעבר עלי ועל הבת, עיכבו יצירת קשרים חדשים. את הביטוי החזותי לרגשי האשם והתחושות שנוצרו בעקבות כך, אני זוכרת במבטים התכופים והעצבניים שנעצתי בשעון, הרבה לחץ. לא רציתי להשאיר את הילדה לבד יותר מדי זמן. לחץ איום שהכביד מאוד. כשאני חושבת עליו היום, אני יודעת שהוא לא היה מוצדק. אך אז לא היה מקום להגיון.

"טעות נוספת שעשיתי, נבעה מהרצון העז לפצות את הילדה. שחררתי אותה מהתחייבויות וממטלות רבות שילדים בני גילה נושאים במתכונת רגילה של חיי נישואים. התוצאה חזרה אלי עם השנים כבומרנג. היא הסתגלה למצב ואני נשאתי בכל העול.

"3 שנים לערך הייתי שקועה במצב זה. במפורש קפואה. כשהשתפר מעט מצבי הכלכלי והייתי פחות לחוצה, וכשהילדה גדלה וחברותיה העסיקו אותה, הבנתי שלמעשה היא הרבה פחות תלויה בי ממה שחשבתי".

ר', הבת של ש.ג. מספרת: "למרות שנאמר לי שאמא היתה זו שיזמה את הגירושים, לא חשתי כלפיה התנגדות. הייתי קטנה. אמא ואני נשארנו לגור בדירה בה התגוררנו עם אבא. אבא היה זה שעזב את הבית ולכן האשמתי אותו. העובדה שאמא לא הביאה הביתה חברים, די הפריעה לי. רציתי שיהיה לה חבר שימלא באיזשהו מקום את המקום שאבא השאיר. היתה תקופה שהיה לה חבר ושהוא התגורר אצלנו. זוכרת שנקשרתי אליו ומאוד חיבבתי אותו. הפגישות עם אבא היו בכיף, בילינו הרבה יחד. בהתחלה הפריעה לי העבודה והעדרויות הרבות של אמא מהבית. קינאתי בחברה שלי ששבה הביתה בערב לארוחת ערב מוכנה ומשותפת עם שני ההורים. זו היתה קנאה. אך לא האשמתי את אמא".

"היו לי הרבה רגשי אשמה כלפי הילדים. כאב לי שהם לא זכו למה שהם היו צריכים לזכות, שנכשלתי בתפקידי כהורה. בכיתי הרבה"

צ.ד מרמת השרון. 6 שנים לאחר הגירושים, היא נשואה היום בשנית. בת מנישואים ראשונים וילדה קטנה כבת 3 מהנישואים הנוכחיים. בבית מתגוררת גם בתו של בעלה מנישואיו הראשונים.

"עד היום אין לי תשובה מדוע התגרשתי. זה היה מכלול של כל מיני דברים לא מוגדרים. אני חושבת שאם הייתי עומדת היום לפני הגירושים, סביר להניח שהם לא היו מתבצעים. יתכן והיה שווה להשקיע בלתי ולשקם. הייתי בת 29 כשהתגרשתי והיה ברקע סיפור אהבה. היה לי בראש איזה פאול, שבו אני משלבת את הגירושים, את הילדה ואת הבעל הנוכחי. המציאות הזו היתה הרבה יותר מורכבת והפאזל הזה לא כל כך הסתדר. רגשי האשמה מלווים אותי כל הזמן, לא פוחתים, להיפך – הולכים ומתגברים. העובדה שבניתי מסגרת חדשה וששיקמתי את חיי – היתה למעשה על חשבון הרס המסגרת שהיתה לילדה. אני הייתי זאת שהרסתי לה את המסגרת הבסיסית לה היתה רגילה

(המשך בעמוד 20)

כל הרישומים הם מן הספר "לחיפרד – מאפלה לאור גדול ב־48 עמודים" מאת יולנדה נייב (הוצאת ביתן/סיון).

"רגשי האשם – חומר נפץ"

ענה בצנלסון, פסיכולוגית חינוכית:

"רגשי אשם מהווים בדרך כלל חומר נפץ. חומר אדיר טעון המופעל בדרך כלל בצורה לא רציונלית.

רגשי אשם כלפי ילדים בעקבות גירושים, יכולים לפעול לשני הכיוונים. הרצון לפצות את הילד יכול לחיות חיובי כשמעניקים לו יותר תשומת לב ומקדישים לו יותר זמן. מאידך, גורש של רצון לפצות גובל בפינוק מוגזם ולעיתים בתרגשת של כעס או אפילו תוקפנות מצד ההורה ה'קונה' או המפנק: 'אני עושה כל כך הרבה כדי לקנות אותך ואתה לא מתייחס בהתאם. התופעה מכונה 'דיסנילנד פאדר': אבא של כיופים, טיולים ובילויים ללא חשבון. המתכון הרצוי הוא לשלב כיף ובילוי עם הורות וכל שנגזר ממנה.

"גרושים רבים שהילד לא אצלם, מבטיחים הרים וגבעות עם הגירושים. מבטיחים לבוא ולבקר 5-4 פעמים בשבוע ולהיות שותף מלא. הבטחות שבשל המציאות, בדרך כלל אינן מתקיימות. הבטחות שאין להן כיסוי מזיקות לילדים. אי קיום ההבטחה נראה לילד כבגידה וחוסר האימון שנוצר בעקבותיו אינו חיובי. כשאתה מבטיח לילדך, הבטח דברים שתוכל לעמוד בהם.

"לעתים רגשי האשמה הם לגבי ההורה השני ויש להפריד בינם לבין אלו שהם כלפי הילד. ילדים שהם כבר בגיל ביה"ס מסוגלים להבין. ניתן לשוחח ולהסביר להם את המצב העכשווי ואת המצב בעתיד. יש להיות מודעים לכך שעל רגשי האשמה הנוקפים אותך יכולים לנגן הילדים, ההורה השני, הסבתא והסבא. יש לשקול את הדברים עניינית, לא רק רגשית. השיקולים הנכונים הם אלו שבונים: מה ניתן לעשות למען הילד מבחינה חינוכית והתמסרותית כהורה, ולא איך ניתן 'לקנות' את הילד כדי שישכח או שיחשוב שיש לו רווח מהגירושים. שוחד שמעניקים לילד בכסף ובבילויים אינטנסיביים שלילי.

"פסיכולוגים בעד מתן הסבר ע"י שני ההורים. לטווח רחוק ייגרם נזק לילד שאחד מהוריו נתפס כאחראי והשני כקורבן. בהתחלה, חשים רחמים כלפי הקורבן, מרחמים עליו וכועסים על האשם. בטווח רחוק מזדהים עם החזק. הורה שמסביר לילדיו שהאשמה איננה בו מרויח אולי סימפטיה לטווח קרוב אך מפסיד את הזדהות ילדיו עמו לטווח רחוק והמלכודת שיצר ואשר קירבה את ילדיו אליו תחזור אליו עם הזמן כבומרנג. לדוגמה: אמא שטרחה להסביר לילדים כמה האב רע ומתנכר לה ולהם עד כדי הסתה נגד האב, גרמה לכך שהילדים לא רצו לראות את האב. בהמשך, הופיעו בעיות חינוכיות, תוקפנות, ירידה בלימודים, בעיית הזדהות גברית אצל הבן וזהוי נשיות כהשפלה אצל הבת. כשנוצר מצב שהיה צורך שהאב ייכנס למערכת נוצר נתק בינו ובין ילדיו וההדברות היתה בלתי אפשרית.

"מקרה נפוץ אחר של הורה שבעקבות רומן צרדי פירק את המסגרת המשפחתית ועזב את אשתו עם ילדים קטנים. רגשי האשם הציקו לו והוא הרעיף עליהם חיבה כלכלית. כשלא זכה בחיבתם וכדי לצאת מרגשי האשם, העביר ביקורת קשה על האם בפני ילדיו. התוצאה היתה ניתוץ דמויות שני ההורים בפני הילדים, תופעה שהיא נוסחה לפתולוגיה אצל ילדים והסימפטומים החלו להופיע מיד כגניבות, מירמה, הרטבה ועוד.

"יש להוסיף שרגשי אשמה נגד הורה מסויים שהצטבר רו אצל ילד בשלבי ילדותו יצרו אצלו לעתים תסכולים בבגרותו.

"הורים גרושים שהילדים עימם והם נישאים פעם שניה, מרגישים רגשי אשמה כלפי הילדים במיוחד כשיש ילדים משותפים מהנישואים השניים. מסתבר שרוב הילדים רוצים בנישואים שניים ובבניית קורת גג חדשה גם אם יש במקרים אלו גם אי סימטריה מסויימת".

מרכז ההדרכה
לארוח ולתרבות המזון

תנובה אסם

החלה ההרשמה לקורסים ולהרצאות לחודש נובמבר 1988

קורסים בני שלוש פגישות
במחיר - .30 שקל

1. בר סלטים ורטבים
   החל מה-14.11.88, מידי יום ב',
   בשעה 16:30.
2. בישול צמחוני - מתכון חדש
   החל מה-16.11.88, מידי יום ד',
   בשעה 16:30.

קורסים בני שתי פגישות
במחיר - .25 שקל

בישול במיקרוגל - שלב מתקדם
יום ג', 22.11.88, בשעה 16:30
יום ד', 23.11.88, בשעה 10:30

סדנאות חד פעמיות
במחיר - .20 שקל

1. סדנא לעיצוב דגמי מרצפן - חלק א' (כולל מצרכים וחומרים)
   יום א', 6.11.88, בשעה 16:30
2. סדנא לקישוטי מזון
   יום ג', 8.11.88, בשעה 16:30
3. סדנא לעיצוב דגמי מרצפן - חלק ב' (כולל מצרכים וחומרים)
   יום א', 13.11.88, בשעה 16:30

הרצאות חד פעמיות
במחיר - .15 שקל

1. בוהוריים - ארוחות בוקר צהריים נוסח אמריקה - מתכון חדש
   יום ד', 16.11.88, בשעה 10:30
2. מרקים מחבילים לחורף - א'
   יום ד', 2.11.88, בשעה 16:30
3. מנות אחרונות
   יום ב', 7.11.88, בשעה 16:30
4. מרקים מחבילים לחורף - מתכון חדש
   יום ד', 9.11.88, בשעה 10:30
   יום ד', 9.11.88, בשעה 16:30
5. תבשילי חצילים
   יום ג', 15.11.88, בשעה 16:30
6. תבשילי ירקות ממולאים - בשרי
   יום א', 20.11.88, בשעה 16:30
7. סופגניות ולביבות לחנוכה
   יום א', 27.11.88, בשעה 16:30
8. עוגות ופשטידות במיקרוגל
   יום ג', 29.11.88, בשעה 10:30

הרצאות חד פעמיות

1. ארוח גבינות ויין
   יום ד', 2.11.88, בשעה 20:00
2. הקפאת מזון ביתי
   יום ד', 9.11.88, בשעה 20:00

החלה ההרשמה לקורסים ולהרצאות לחודש נובמבר 1988

קורס בן שלוש פגישות
במחיר - .25 שקל

קונדיטוריה ביתית - שלב א'
החל מה-9.11.88, מידי יום ד',
בשעה 17:00

קורס בן שתי פגישות
במחיר - .20 שקל

עישון וכבישת בשרים ודגים
החל מה-13.11.88, מידי יום א',
בשעה 17:00

סדנאות חד פעמיות
במחיר - .15 שקל

1. סדנא לקישוטי מזון
   יום ג', 8.11.88, בשעה 16:00
2. סדנא לעיצוב דגמי מרצפן (כולל מצרכים וחומרים)
   יום ד', 30.11.88, בשעה 17:00

סדנא לקונדיטוריה ביתית - 5 פגישות במחיר - 160 שקל
(בשני תשלומים) מספר מקומות מוגבל

החל מה-21.11.88, מידי יום ב',
בשעה 16:00

הרצאות חד פעמיות
במחיר - .10 שקל

1. פשטידות צמחוניות
   יום ג', 2.11.88, בשעה 10:00
   יום א', 27.11.88, בשעה 10:00
2. אפיה ביתית
   יום א', 6.11.88, בשעה 10:00
3. תבשילי עופות
   יום א', 6.11.88, בשעה 17:00
4. אפיה וקישוטי עוגות
   יום ב', 7.11.88, בשעה 10:00
5. אפיה יוקרתית
   יום ב', 7.11.88, בשעה 17:00
6. בישול במיקרוגל - מתקדם
   יום א', 13.11.88, בשעה 10:00
   יום ג', 15.11.88, בשעה 17:00
7. אפיה בשמרים
   יום ב', 14.11.88, בשעה 10:00
8. בישול צמחוני
   יום ב', 14.11.88, בשעה 17:00
9. בר סלטים
   יום ג', 15.11.88, בשעה 10:00
10. תבשילי תפו"א - חלבי
    יום ב', 21.11.88, בשעה 10:00
11. סופגניות ואפיה לחנוכה
    יום ג', 22.11.88, בשעה 10:00
    יום ג', 29.11.88, בשעה 17:00
12. ארוחות בוהוריים (ארוחות בוקר־צהריים)
    יום א', 27.11.88, בשעה 17:00
13. מרקים מחבילים לחורף - מתכון חדש
    יום ב', 28.11.88, בשעה 10:00
14. תבשילי קישואים
    יום ד', 30.11.88, בשעה 10:00

הרצאות חד פעמיות
במחיר - .8 שקל

ארוח גבינות ויין
יום ד', 9.11.88, בשעה 10:00
יום ג', 22.11.88, בשעה 17:00

כל הקורסים וההרצאות מלווים בהדגמות וטעימות

ההשתתפות בקורסים ובהרצאות מותנית בהרשמה (גם טלפונית) מראש במרכזי הדרכה:
ירושלים : רח' סוקולוב 15, בית מיטשל מיקוד 92144, טל: 02-661651
חיפה : רח' עמק הזיתים 3, הדר־הכרמל, מיקוד 33065, טל: 04-677501

פרטים על תוכניות הלימודים:

תל-אביב : שד' בן גוריון 47 מיקוד: 64589 טל: 03-243157/8
רחובות : רח' בילו 41, (מול התחנה המרכזית) מיקוד 76100, טל: 08-487233/4

אפשר לרכוש את הספרים מסדרת "מאכלי חלב ועוד" ו"בעד ועוד" במחיר - .5 שקל הספר. "הבישול הביתי" במחיר - .15 שקל הספר.

מרכז ההדרכה
לארוח ולתרבות המזון

תל'אביב: שד' בן גוריון 47, פינת דיזנגוף 166,
מיקוד 64589, טלפון: 03-243157/8

תנובה אסם

החלה ההרשמה לקורסים ולהרצאות לחודש נובמבר 1988

קורסים בני שלוש פגישות
במחיר - .30 שקל

1. בישול סיני א'
   החל מה-7.11.88, מידי יום ב',
   בשעה 10:00
2. בישול צמחוני (ללא תורת הטבעונות)
   החל מה-13.11.88, מידי יום א',
   בשעה 16:30
3. בישול צרפתי נוסח פרובנס - ע"י השף שלומי סביליה
   החל מה-22.11.88, מידי יום ג',
   בשעה 16:30

קורסים בני שתי פגישות
במחיר - .25 שקל

1. בישול במיקרוגל - מתקדם
   החל מה-7.11.88, מידי יום ב',
   בשעה 16:30
2. בישול במיקרוגל - בסיסי
   החל מה-21.11.88, מידי יום ב',
   בשעה 16:30
3. בישול במיקרוגל - בסיסי
   החל מ-24.11.88, מידי יום ה',
   בשעה 10:00

סדנאות חד פעמיות
במחיר - .20 שקל

1. סדנא לעיצוב דגמי מרצפן (כולל מצרכים וחומרים)
   יום ג', 22.11.88, בשעה 16:30
2. סדנא לקישוטי מזון
   יום ד', 23.11.88, בשעה 09:00
   יום ג', 29.11.88, בשעה 16:30

הרצאות חד פעמיות
במחיר - .15 שקל

1. תבשילי דגים א'
   יום ד', 2.11.88, בשעה 10:00
2. כיבוד ועריכת שולחן לתה מנחה
   יום א', 6.11.88, בשעה 10:00
   יום ד', 16.11.88, בשעה 16:30
3. ירקות ופירות ממולאים
   יום ד', 9.11.88, בשעה 16:30
4. עוגות גבינה ללא אפיה
   יום ד', 16.11.88, בשעה 10:00
5. הקפאת מזון
   יום א', 20.11.88, בשעה 10:00
6. תבשילי דגים ב'
   יום ד', 23.11.88, בשעה 10:00
7. פשטידות בשריות
   יום ד', 23.11.88, בשעה 16:30
8. תבשילי קדרה
   יום ב', 28.11.88, בשעה 10:00
9. לביבות וסופגניות לחנוכה
   יום ג', 29.11.88, בשעה 10:00
   יום ד', 30.11.88, בשעה 16.30
10. מאכלים צפון אפריקאים (ע"י פסקל־פרץ־רובין)
    יום ד', 30.11.88, בשעה 10:00

הרצאות חד פעמיות
במחיר - .10 שקל

ארוח גבינות
יום ד', 2.11.88, בשעה 16:30
יום א', 13.11.88, בשעה 10:00
יום א', 27.11.88, בשעה 10:00

כל הקורסים וההרצאות מלווים בהדגמות וטעימות

ההשתתפות בקורסים ובהרצאות מותנית בהרשמה (גם טלפונית) מראש במרכז הדרכה:
שד' בן־גוריון 47 ת"א, מיקוד: 64589, טל: 243157/8

פרטים על תוכניות הלימודים:

ירושלים : רח' סוקולוב 15 בית מיטשל, מיקוד 92144, טל. 02-661651
חיפה : רח' עמק הזיתים 3, הדר־הכרמל, מיקוד 33065 טל: 04-677501
רחובות : רח' בילו 41, (מול התחנה המרכזית) מיקוד 76100, טל: 08-487233/4

אפשר לרכוש את הספרים מסדרת "מאכלי חלב ועוד" ו"בעד ועוד" במחיר - .5 שקל הספר. "הבישול הביתי" במחיר - .15 שקל הספר.

קרים דברים

אירית רוחם

מערה בין ניו־יורק לתל־אביב

עכשיו יש למועדון "המערה" שביפו העתיקה בעלים חדשים. חיים לוי, שעזב את הארץ לפני 22 שנה, עוד לפני שנוסד כאן אתר הבילוי הזה, החליט שהגיע הזמן לחזור ולהתחבר לשורשים. במועדון היפואי הוותיק, שבשבוע שעבר חגג יומולדת 20, הוא השקיע כמה עשרות אלפי דולרים. והעסק הזה, הוא מקווה, יצליח להכניס אותו לקטגוריית הישראלים, שחיים בין ניו־יורק לתל־אביב.

בחגיגת היומולדת וחילופי הבעלים, שהתרחשה בשבוע שעבר, הוא עמד בפתח, מוקף במלצרים מחופשים לשודדים ולחץ ידיים לאורחים הרבים. ביניהם: טוביה צפיר, מני פאר, יהודה כהן, אילנית, שימי תבורי, נקי מקייטן, "צמד רעים", אלימלך ומ. חיים לוי, שכבר לא כל־כך מעורה בהווית הישראלית, הכיר מעט מאד אנשים בחגיגה הזאת שמימן.

שמי תבורי, חיים לוי ושודדים. צילום: שפר קרני.

הוא הגיע לניו־יורק די במקרה. רצה בסך הכל לטייל קצת באירופה ובסוף הצטרף לדוד שלו, יונה דאי (הבעלים של קפה "יונה"), שנסע לאמריקה. את הקריירה שלו שם התחיל כפועל שחור אצל יצרן בגדים קטן בדרום מנהטן. אחרי שהכיר את מי שהפכה להיות אשתו, הוא התחיל לעבוד כגזרן, ובלילות לקח קורסים לתיכנון אופנה. כשפתח את החנות הראשונה שלו בווילג', אלי טחרי, שלימים הפך למעצב אופנה מצליח, עבד אצלו בתור חשמלאי.

היום חיים לוי, הוא הבעלים של כמה חנויות, שני מפעלי אופנה ואי־אילו בניינים במנהטן. הבגדים שהוא מעצב ומייצר נמכרים ברחבי ארה"ב. העסק שלו מגלגל כמה מיליונים של דולרים בשנה. קצת מזה הוא החליט להשקיע עכשיו בישראל. סיפתח קטן, למי שמחפש את הדרך בחזרה. ■

מיכה רייסר ז"ל (מימין), יונה לחוביץ, אילנה טראוב ויוסל'ה מרמוביץ. צילום: אירית רוחם.

גרא אצל שטרן

לג'יין שטרן מניו־יורק, יש סיבות לחגוג. לבן מייקל שטרן ולאשתו רונית, נולד עכשיו בן שני, סתיו, אח לדין בן השמונה. ומייקל, שנפרד משותפו לחברת הקייטרינג, הראל דובדבני, הולך לפתוח מקום עצמאי משלו. אבל את המסיבה שהיא ערכה בשבוע שעבר ב"סושי" של רפי שאולי, הקדישה ג'יין שטרן דווקא למעצב האופנה עודד גרא, שעדיין חוגג את עצמאותו, אחרי שקנה את חלקו מהשותפים, פרוות "שרף".

אז בשבוע שעבר, אחרי שהציג את הקולקציה שלו באירוע צדקה כלשהו שנערך ב"הילטון", הזמין גרא את החברים שלו לארוחת ערב חגיגית, במימונה של שטרן. בין אלה שאכלו שם תערובת של אוכל יפני, סיני, איטלקי: רמי אונגר, סוניה וצבי אברמוביץ, זהבה כספי, אירית וליאון קופלר, נורית יגלום. ■

תצלום אחרון עם מיכה רייסר

בפאב "המסבאה" נפרדו בשבוע שעבר מאילנה טראוב, שקפצה לביקור מולדת וחוזרה ללוס־אנג'לס. איציק סוויסה (בוטיק כרמלית), המכונה "איציק סטוק" כי הוא קונה סטוקים של בגדים ממפעלים שפושטים רגל, קנה אותו ערב סטוקים של פרחים שהתעופפו שם על ראשי החוגגים. וכמו בכל פעם שהיא נפרדת מהמולדת, הודיעה טראוב שהיא רק עוזרת לאחיה, מאיר טפר, לחסל את חנות "טד לפידוס" שלו שברודיאו־דרייב, ואוטוטו היא אורזת וחוזרת לארץ.

אבל עוד לפני חגיגת הפרחים של טראוב, נערכה שם חגיגה אחרת. יענקל'ה טל, מבעלי הבית, חנך את התמונה הענקית התלויה על הקיר החיצוני של הפאב. לבקשתו, הנציחה הציירת יעל קנוק, את יצחק שמיר ושמעון פרס בפוזה של מבלי פאבים, כשהם מוקפים בכל מיני מפורסמים. טל הזמין לחגיגה את כל המפורסמים מהתמונה. רק מעטים טרחו ובאו. ביניהם ח"כ מיכה רייסר ז"ל.

הוא ישב שם קצת בחברת אילנה טראוב, יונת לחוביץ ויוס'לה מרימוביץ. אמר שהוא עייף והולך הביתה לישון, כי למחרת מחכה לו יום עמוס. טראוב רצתה תמונה משותפת למזכרת. היתה בעיה קטנה עם המצלמה ורייסר אמר שהוא מוכרח ללכת ואפשר להצטלם ביחד בפעם אחרת. אבל טראוב ממש התעקשה, ורייסר נשאר שם עוד קצת. עד שיצאה התמונה, אולי התמונה האחרונה. ■

תמי בן עמי מחבקת את שוקי: יושבים: מרתה וליזיקה.

חתולים חשובים מאוד

זה נשמע אולי כמו בדיחה: אמבולנס לחתולים. והסיפור המשונה הזה נולד אחרי הכתבה על צער בעלי־חיים ב"כלבוטק". איך שהתחיל הרעש הגדול של כל חובבי החיות, הגיעו גם הטלפונים לכל מיני מפורסמים, הידועים בחיבתם הרבה לחיות המחמד. מישהי טילפנה אליהם והודיעה שמקימים עמותה, המגייסת כספים לרכישת אמבולנס לעיקור חתולים. היא ביקשה תמיכה ברעיון. בין אלה שהסכימו לתמוך, שושיק שני, שמגדלת בבית ארבעה חתולים ותמי בן־עמי, אמא לשלושה פינצ'רים.

איך בדיוק יעבוד העניין הזה עם האמבולנס, עדיין לא ברור. בכל אופן, שושיק שני אומרת שעדיין לא פגשה באיש מאנשי העמותה, ומאז הפניה הטלפונית גם לא שמעה מהם. גם לתמי בן־עמי לא כל־כך ברור מה קורה, אבל לא אכפת לה לדגמן לטובת העניין. אז היא הצטלמה עם בני הזוג מרתה (על שם זאת מ"גוטקס") ושוקי (על־שם העורך־דין שלה) ובתם התינוקת, ליזיקה (על־שם ליזיקה שגיא). בן־עמי אוהבת לקרוא לכלבים שלה בשמותיהם של החברים שלה. ■

המדינה חייבת לך כסף?!

בוא וקבל אותו מהמומחים למשכנתאות

אם אתה נמנה על אחת הקבוצות הבאות:

חסרי דיור: זוגות צעירים • עולים חדשים • משפחות חד־הוריות • יחידים מעל גיל 27 • מתיישבים בישובי פיתוח • זכאי מפעל חסכון לבניין.

בעלי דיור: משפחות המתגוררות בצפיפות • בריאות לקויה המחייבת שינוי בתנאי המגורים • מוכרי דירות לפני 1983 • דיירי שכונות שיקום • רוכשי דירה שניה באזור פיתוח ויש"ע • מחזיקי דירה בשכירות סוציאלית • זכאי מפעל חסכון לבניין.

בנוסף לסכומים אותם "חייבת" לכם המדינה תוכלו לקבל הלוואות משלימות ממקורות הבנק.
המומחים למשכנתאות יבדקו את גובה זכאותכם, ידריכו, יכוונו אתכם ויעזרו לכם לקבל את המשכנתא ביעילות ובמהירות אפילו בו ביום.
היכנסו עוד היום לאחד מסניפי בנק טפחות ושאלו את המומחים.

בנק טפחות

רשימת סניפים

אילת שד' התמרים מרכז רכנר 9, 059-76266 • אשדוד מרכז מסחרי ד' רח' ס.ח. שפירא, 08-862334 • באר־שבע רח' מצדה מרכז הנגב, 057-76183 • בת־ים שד' העצמאות 64, 03-587924 • הרצליה רח' סוקולוב 11, 052-84364 • הקריות דרך עכו 140, 04-700588 • חדרה רח' פלטרין, 06-324224 • חולון שד' קוגל 25, 03-881471-2 • חיפה רח' פלים 9 בית צים, 04-668177 • טבריה ככר רסקו, 06-720701 • ירושלים הלני המלכה 9, 02-219111 • ירושלים גאולה רח' יחזקאל 11, 02-286148-6 • ירושלים רמת אשכול רח' פארן 5, 02-815090 • נהריה שד' הגעתון 2, 04-924166 • נצרת עילית מרכז מסחרי חדש של שו"ס, 06-558218 • נתניה רח' הנוטע 18, 053-337523-4 • פתח־תקוה רח' חובבי ציון 29, 03-900346-8 • קרית־גת תחנת אגד החדשה חנות 8, 051-84777 • ראשון־לציון רח' הרצל 44, 03-9664175 • רחובות רח' בית הפועלים 4, 08-451861 • רמלה רח' הרצל 68, 08-230939 • רמת־גן רח' ביאליק 12, 03-721644 • תל־אביב רח' החשמונאים 123, 7 ← 03-5614061.

נציגויות בנק טפחות (בסניפי בנק המזרחי המאוחד בע"מ) • יפו: שד' ירושלים 13, 03-834234 • רמת אביב: רח' טאגור 32, 03-426192 • דיזנגוף סנטר: לב דיזנגוף רח' דיזנגוף 45, 03-297271 • רמת השרון: רח' סוקולוב 48, 03-494954 • אפקים: המרכז המסחרי, 057-922961 • אשקלון: רח' צה"ל 4, 051-27161 • בית שאן: רח' שאול המלך 18, 06-587728 • בני ברק: שד' ר' טרפון 1, 03-785145 • דימונה: שד' הנשיא מרכז מסחרי, 057-55221 • כפר סבא: רח' ויצמן 113, 052-915511 • נתיבות: רח' ירושלים 13, מרכז מסחרי, 057-941910 • עכו: רח' בן עמי 44, 04-916468 • עפולה: רח' ירושלים 4, 06-594646 • ערד: המרכז המסחרי, 057-97848 • קרית אתא: רח' זבולון 4, 04-444889 • קרית שמונה: רח' טשרניחובסקי 9, 06-948272 • קרית ים: רח' ירושלים 3, 04-706164.

ליאורה הכהן

קרים דברים

יהודה אבוטבול מארח במסעדתו את בני בגין. לצידו שומרי ראש.

ארבע המכות שירדו על עין־יהב

★ ★ ★ סגן שר החקלאות אברהם כץ־עוז, המכונה כצל'ה, סייר בבקעה אל־ערבייה, בטייבה ובטירה. הוא סיפר שם לתושבים על ארבע המכות שנחתו על עין־יהב: עשרה מיליון שקלים ירדו לטמיון במכת הברד; נזק של ארבעים מיליון שקלים ממכת הכנמת ועש הטבק; מאה מיליון שקלים שנשרפו במכת השרב. והגדולה מכולן היא מיליארד ורבע שקלים, של ריבית ומסים, מכת שר האוצר משה ניסים. אחד הערבים שהקשיב לכצל'ה צעק לו: "יה ראבקו שמע ישראל... מה אתה אומר?"

★ ★ ★ היכן מקבלים היזון חוזר על תשדירי תעמולת הבחירות? במרכול השכונתי. השדרנית של הליכוד, רות פרמינגר, אם ל־4, מגיעה בבוקר לסופר בן־דוד ביהוד. רותי מתקבלת שם במאור פנים על־ידי יהודה בעל המקום והקופאית מזל חביב: "אתמול בערב נראית נהדר. איך שהכנסתם להם. זה היה משהו..." ופרמינגר מתמוגגת מנחת.

★ ★ ★ האם שר המשטרה חיים בר־לב החליט לוותר על כסא במי־משלה הקרובה? רמז לכך קיבלנו בחוג־בית במעלות־דפנה בירושלים, לשם הגיע קהל רב. כאשר השר נשא דבריו הוא הפסיק לפתע באמצע כדי להציע את כסאו לאחד האורחים שעמד. מישהו קרא לעבר השר: "לא ראינו עדיין שר המוותר כל כך מהר על הכסא שלו" השר חייך והמשיך בנאומו.

★ ★ ★ היינם צריכים לראות את פניהם הדוורי הקרב של חברי כנסת וחברי המפלגות בעימות הטלוויזיוני פרס־שמיר בכפר המכביה. מסביב לשר האוצר משה ניסים ישבו ח"כ חיים רמון, ח"כ־לעתיד אברהם בורג, אורי אור (אלוף מילואים) המנהל את מטה הצעירים, כולם מערכניקים מובהקים. בורג אמר לשר ניסים: "אתה יושב עם ווינרים (מנצחים)". לפתע קפץ ליכודניק וקרא: "אתם המערכניקים יושבים ומלקקים לשר ניסים, כי אתם רוצים קשרים עם שר האוצר הבא..."

★ ★ ★ יושב־ראש עמותת השוטרים, ח"כ יצחק ארצי, מתכנן אירוע גדול למען השוטר. כל ההכנסות יהיו קודש למען השוטר. בפגישה שערכו מתכנני האירוע, הציעו לארצי אמנים רבים להופעה. אך על זמר אחד סירב יצחק ארצי לשמוע...

★ ★ ★ הגשש שייקה לוי, הידוע באהבתו הגדולה לאוכל, אוהב "להאכיל" את חבריו הקרובים. הוא עושה זאת כשהוא איננו בבית ובעצם המזכירה שלו עושה זאת במקומו. הידידים שמתקשרים אליו שומעים את קולו של שייקה: "שלום, כן..." הפסקה. הידיד מדבר... ואז שוב נשמע קולו של שייקה: "רק רגע רק רגע (צועק לאשתו). אורנה, מה את עושה שם למעלה?" וממשיך: "מה רצית?" ומיד ממשיך: "רק רגע". הידיד עונה משהו עד שהוא תופס שהוא אכל אותה.

★ ★ ★ בעיר המקובלים צפת ייפתח בעוד מספר חודשים "מרכז גמילה יוקרתי לסמים". למה דווקא יוקרתי? מאחורי הפרוייקט הענק הזה עומד איש העסקים שמואל פלטו־שרון, ששכר לעשר שנים את המלונות "נוף הגליל", "דוד" ו"פסגה" – סך־הכל שלוש מאות מיטות. בין היתר רכש פלטו־שרון עם שותפיו האמריקנים ותברות ישראליות דירות וחדרים עבור הרופאים והפרופסורים.

במלונות יוקמו אולמות החלמה, בהם יותקנו מכשירי ספורט ומכשירי טלוויזיה, שיקלטו באמצעות צלחות שידורים מכל העולם. כל מטופל יעבור גמילה של שבעה חודשים. חודש לתיקון הגוף. לתיקון הראש – ששה חודשים.

לדברי השותפים יהיה הפרוייקט בשיתוף עם משרד הבריאות ומשרד הפנים. הטיפול יעלה שלושת אלפים דולר לחודש למטופל. חצי מהסכום תשלם הממשלה וחצי השני ישלם המטופל שיקבל הלוואה לחמש שנים בסכום של חמישה־עשר אלף דולר. הבנק שמשתתף בפרוייקט מבקש להישאר אנונימי. מדוע בחרו יזמי הפרוייקט בצפת? בשל האוויר הטוב והריחוק מההמון הסוער.

טלפנתי לפלטו שרון לוודא אם פרוייקט מרכז הגמילה אכן יקום?

פלטו שרון: "כן, זה נכון, ועד שהפרוייקט ייפתח אני לא מוכן לתת תגובה".

שמוליק סגל, הוגו ידין ומרק חסמן.

★ ★ ★ מנחם בגין יושב בבית, בעוד בנו, בני בגין, היה עסוק עד ליום הבחירות בסיורים. בשבוע האחרון הוא נקלע למוקד של אוהדים בחיפה, במסעדה "אצל יהודה". בעל המסעדה פתח שולחן לכבודו של בני בגין והזמין אותו לכוס וויסקי. בני דחה את ההזמנה: "לא שותה, לא מעשן ולא משחק קלפים, אך מוכן לטעום ממטעמי הקוסקוס".

יהודה אבוטבול, דמות ידועה בעיר התחתית, חבר במועצת תנועת חרות בחיפה, ביקש בהתרגשות מבני בגין: "תסדר לי פגישה של חמש דקות עם אבא שלך, אני מוכן ללכת בשבילו ברגל מחיפה לירושלים".

תשובת הבן: "כרגע, בלתי אפשרי".

★ ★ ★ שלושת האלים מההצגה "הנפש הטובה מסצ'ואן" יורדים לאדמה לחפש נפש טובה. בעיר החוטאת סצ'ואן הם מחפשים מקום לינה. השחקן שמוליק סגל, בתפקיד האל, שאל בעיר באר־שבע: איפה נישן, במלון "נאות מדבר"? כאשר ההצגה הגיעה לירושלים שאל: איפה נלון, במלון "מוריה"? כאשר ההצגה הגיעה לכפר סבא – שם אין מלונות – שאל: נישן חמש דקות מכפר סבא, במלון "דן"? אבל, בתל־אביב הוא נתקל בבעיה חמורה: איזה מלון להזכיר בעיר הגדולה?

מצהיר שמוליק סגל: "מלון שיעניק סוף שבוע לשלושת האלים".

★ ★ ★ שמתם לב כי בזמן האחרון שחקני הקאמרי הולכים קצת שפופים? תהיתי מה קרה להם, עבודת תיאטרון כל כך קשה? מסתבר שכן. שתי הצגות לערב. נסיעות ארוכות. והעבודה המאומצת משפיעה על השחקנים: לשחקן שלמה וישינסקי נתפס הגב התחתון. לדודו פישר נתפס הצוואר. לתיקי דיין גם כן נתפס הצוואר. והשחקנים אדי ג'ייקובס, חיים תמירי, רבקה גבר, הצריכים ליפול נפילות מדומות במחזמר "עלובי החיים", גם הם משלמים בחבורות ובמכאובים...

★ ★ ★ מה קורה בפאב טאבו ביום שלישי בלילה? אפשר לראות ולשמוע שם הכל. מגיד עתידות החזיק בידו של אלי פאפושדו (מבעלי אביה־סונסטה) וחזה את עתידו. הסבו עמו בצלאל מזרחי ודני רומן. העתיד של פאפושדו נותר חסוי. בין שולחנות עמוסי השתיה ישבו בועז אפלבאום, בני ברמן, נירת גל ויעקב בן־חרצל, הגשש שייקה לוי ואשתו אורנה, שסיפרה שהיא עושה כעת מפות אסטרולוגיות. לפתע מהומה. גברת אחת התעלפה. אמבולנס הגיע לפנותה. אבל כולם המשיכו לחגוג כאילו שום דבר לא קרה. הסיפורים והבדיחות המשיכו לעוף חופשי בין השולחנות.

לנשימה רעננה ובריאה

Smeller®

התשובה לכל המשפחה

הבושם הטבעי לרענון הפה

מבטל ריחות שום, בצל, אלכוהול וכו'.

מבצע החודש

ב"סופרפארם"

בבתי־מרקחת ובבתי טבע נבחרים

בקבוקון אחד 3.99 ש"ח

2 בקבוקונים רק 4.99 ש"ח

מחמרים ותמציות טבעיים

Smeller

המפיץ:

טלפונים 03־373821,

03־5440438־9,

03־5401913,

04־662015,

02־627687

אופנה

יהורית חנוך

ליידי אחרת

עים לדווח על רוח חדשה ב"פולגת". אולי זה עדיין לא בולט לעין בחנויות אבל גם זה יבוא, מבטיחים מנהליה החדשים של התשלובת, שנרכשה לפני כמה חדשים על־ידי "כלל". נותנים התמקד מתאם האופנה של הרשת, יגאל ברסלר, במה שקוראים "בגדים לאשת הקריירה". ל"ליידי בגיר" יש עכשיו מקטורנים בגזרות חדשות, קצרים או ארוכים. חצאיות בארכים שונים ומכנסיים, גם מגוון רחבה. לשחור, אפור, לבן ובייז' הוסיפו גם אדום וסגול. המעילים, בגזרה ישרה או רחבה, כמו מעילים גבריים, יש קצרים וארוכים.

כדי לגוון את המבחר, הם קונים גם בגדים מיוצרנים שונים המעוצבים בלעדית לחנויות הרשת, מפשתן ומאריגים רכים דמויי משי, מערכות ושמלות בשחור עם הדפסים קטנים. בקטע הספורטיבי של "קררה" המסר הוא בגדים שאפשר לערבב ולשלב ביחד. הרבה צבעים שקטים וקלאסיים, בייז' ושחור־לבן וכחול־לבן וגם סגול וירוק שהם צבעי האופנה של סתיו זה.

יש לקוות שזו רק ההתחלה. ל"פולגת" יש יכולת אדירה שלא מנוצלת עדיין ליצור את הקו החדש של בגדים לשנות התשעים. כבר לא די לייצר חצאית ומקטורן שהולכים ביחד. אלא סיפור שלם ומתוחכם של אפודה וחולצה ומכנסיים וחצאית ומקטורן וצעיף וחגורה שמותאמים זה לזה והולכים ביחד. יש להם מפעלים שמייצרים כל אחד מהפריטים האלה, כל מה שצריך זה לשתף את כולם וליצור קו אופנה כמו "ליז קלייבורן", "מונדי", "אסקדה", שהן הצלחות, לא רק מסחריות אופנתיות – גם כלכליות. ■

חליפה סתיו מחוייטת אבל קצת אחרת. "ליידי בגיר".

בתצלום, בגדים שקל ללבוש, מקטורן קצר בכחול וחצאית מצמר קשמיר מודפס. ("עדנה מקוב"). צילם, אלדד מאסטרו.

אופנה באמצע החיים

בשנת הלימודים האחרונה עוד הייתה עדנה מקוב מורה. עכשיו היא בעולם אחר. מעצבת בגדים יפים. משחקת באריגים, בכפתורים, מצרפת צבעים. נהנית מכל רגע של העיסוק החדש שלה. עוד לא נרגעה מתצוגת האופנה הראשונה שערכה בגן־ביתה בהרצליה פיתוח. 170 נשים באו לראות את הבגדים. חברות וחברות של חברות. בתיה דיסנצ'יק וחניתה צנטנר אירגנו את האירוע, בגן אילתרו מסלול. אחר־כך רצו רבות מהקהל לראות איך זה נראה עליהן ולא על הדוגמניות. אולי זה מפני שעדנה עושה בגדים שקל להזדהות איתם. לא פנטזיות עיצוביות, בגדים בשביל ללבוש.

עדנה מקוב, היא רעייתו של עמיר מקוב, מנכ"ל "סונול", שסבתו הייתה מקבוצת הבילויים שקימו את רחובות. היא אם לשלושה ילדים בוגרים ועסקה בהוראה 25 שנים. שנים רבות התגוררו בחיפה, משם עברו להרצליה: "המעבר לאופנה לא היה פתאומי", אומרת עדנה, אשה נאה ומטופחת, עם שיער משוך על העורף בקוקו, "בגדים תמיד היו ברקע כתחביב. התחלתי לתפור, לפני שנים רבות, כשלא מצאתי בגדים לטעמי בחנויות. הייתי קונה גזרות מוכנות ולמרות שלא למדתי אף פעם לתפור בצורה מסודרת, והייתי צריכה להשקיע הרבה זמן, גיליתי את ההנאה שביצירת בגד. חברות היו מבקשות אותי שאתפור גם להן. בחיפה היו מתלוצצים כשהיינו מאחרים למסיבה: עדנה עוד תופרת את הכפתור האחרון.

"יום אחד החלטתי שהגיע הזמן לשינוי. אני אשה קלאסית, לא רואה את עצמי כממציאה אופנה, תמיד אני חושבת על מי שתלבש את הבגד. חשוב לי מאוד הגימור שצריך לחיות מושלם, אולי מפני שלימדו אותי בבית שכשקונים בגד, צריך לראות גם את צידו הפנימי, איך הוא תפור. התפירה היא לפי מידת כל לקוחה. אני מודעת לכך שנשים שיכולות להרשות לעצמן לקנות בגדים טובים, הן במידות גדולות".

במרתף הבית יש לה חדר עבודה, שבו עובדות גורנית ותופרות, בחדר הסמוך – תלויים הבגדים. מערכות פשתן וצמר, חצאיות מקשמיר מודפס עם מקטורונים קצרים. חליפות עם חצאיות צרות ומקטורונים ארוכים, חולצות משי שעוטפות את הצוואר. לכל מערכת חולצה תואמת. האריגים כולם מיובאים, מחיר כל מערכת 650־500 ש"ח. ■

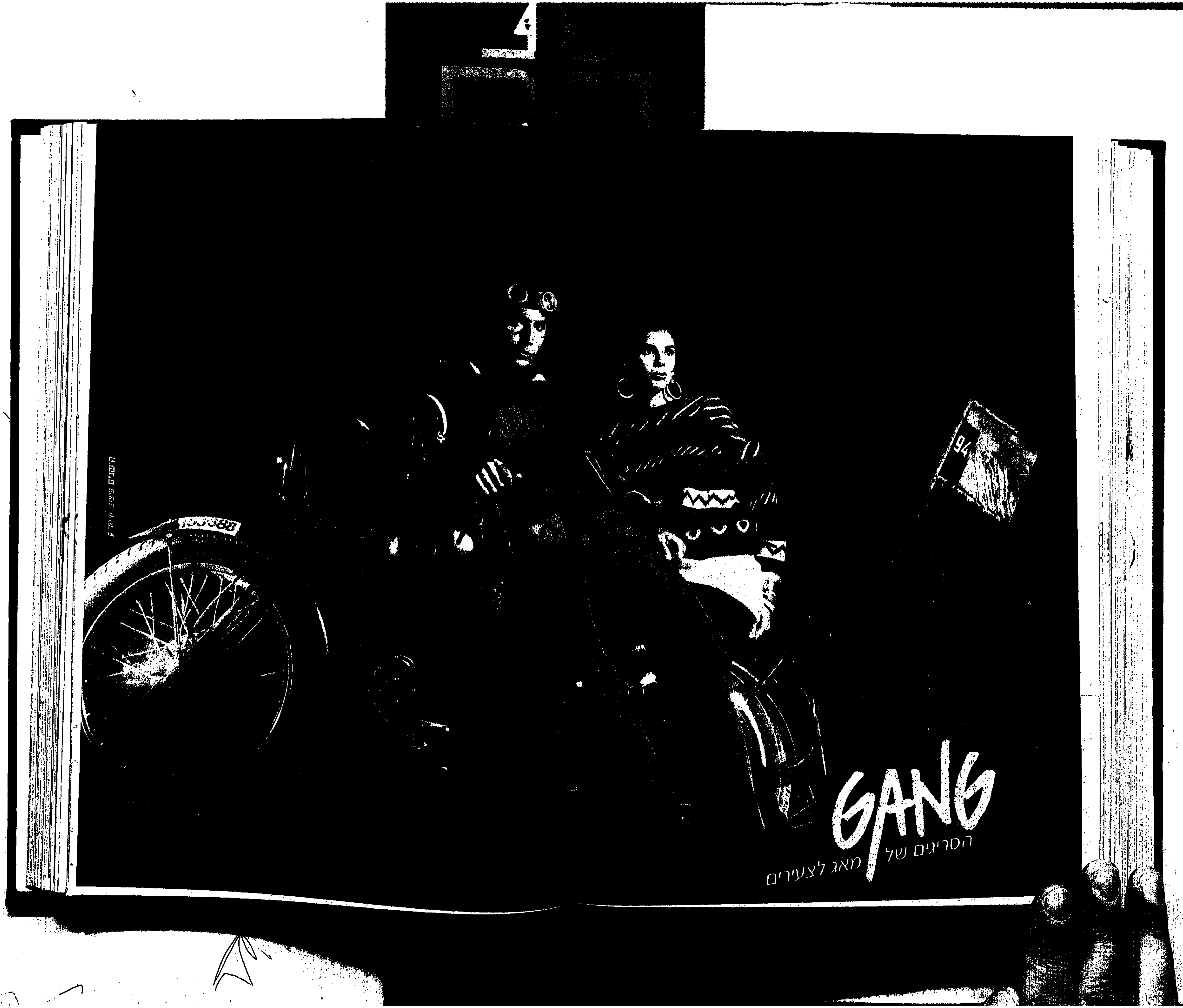

GANG
הסריגים של מאג לצעירים

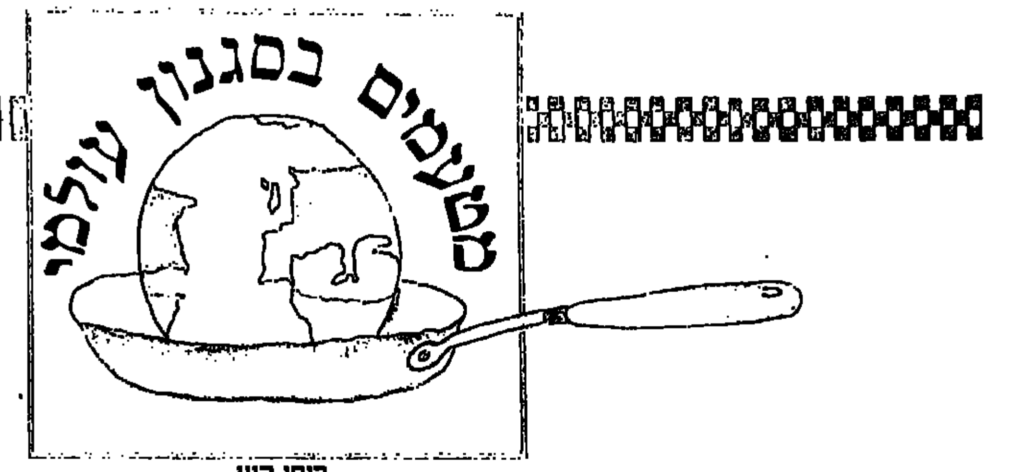

רותי קינן

ליל שימורים

למרות שהחורף כבר כאן, כמעט ללא ספק, למרות שהכיריים והתנור כבר לא נשמעים כמו מכשיר עינויים מימי־הביניים, עדיין מותר לכם, כן, מותר גם לכם, חבשלנים החובבים המושבעים, להכריז בלילה אחד של יום מפרך על ארוחת בזק המורכבת ממאכלים שמישהו כבר הכין אותם, בחלקם או בשלמותם, קודם לכן. ממש ליל שימורים.

ראשית, שלא תפחיד אתכם המלה שימורים. מזווה מודרני ומצוייד היטב מן הראוי שיכיל כמות נכבדה של אלה. ובכלל, יש מצרכים המגיעים אלינו רק בצורתם המשומרת וגם האנינים ביותר נאלצים להסתפק בה. ועוד משהו, שיטות השימור המודרניות משתדלות להמנע עד כמה שניתן מחומרים משמרים. בדיקה קלה של הרשום על התוויות תגלה לכם מהר מאוד שרוב הקופסאות מכילות חומרים טבעיים בלבד והשימור נעשה בעזרת וואקום ופיסטור.

מתחילים בסקירת המלאי. (וזה גם המקום להוסיף לרשימת הקניות של החודש הבא, כדי להשלים את החסר, להוסיף ולגוון). השימורים של היום מתחילים בקופסאות פח ובצנצנות חתומות, שבהן אפשר למצוא החל מדגים וכלה בירקות ופירות, גם כאלה שלא בעונתם. יש כמובן גם תבשילים מוכנים המתאימים למי שאינו מוכן להשקיע אפילו טיפה של מאמץ קולינרי, ובאלה לא נעסוק.

אחר כך עוברים למשומרים היבשים – אלה נתונים בשקיקים וכוללים אבקות מרק, אבקות להכנת מחית תפוחי אדמה, תבשילים מוכנים מהירים, הדורשים תוספת מים בלבד להכנתם, אבקות של קינוחים מהירים וכיוצא באלה.

המחלקה השלישית והגדולה של המוכנים ומוכנים למחצה שייכת למקפיא. כאן תמצאו שימורים מגוונים החל מירקות קפואים – כל סוג לחוד ותערובות שלהם וכלה בארוחות שלמות מוכנות למהדרין.

ועכשיו לעבודה. המפתח הוא, כמו בכל תחום אחר כמעט, סלקציה וקומבינציה. או אם תרצו – מה לבחור מתוך המלאי וכיצד להרכיב ממנו את הארוחה המתאימה. במדור הפעם תמצאו מבחר רעיונות שיעוררו, אולי, הד אצלכם בפעם הבאה כשאתם מסתכלים בתיעוב לעבר המטבח.

שניצל וריזוטו

המנה היפה הזאת יכולה להגיח ישירות מתוך שקית שניצלים מוכנים מתמקפיא ושקית נוספת של תבשיל אורז עם ירקות (יש קפוא ויש מיובש). כל שצריך לעשות הוא לחמם את השניצל ולהכין את תבשיל האורז בתוספת מעט מים לפי ההוראות שעל האריזה. 3 דקות עבודה ועוד כ־15 דקות לחימום והרי הארוחה כולה. אבל אנחנו נעשה לכם את החיים קצת יותר מסובבים. כי את השניצלים שלנו הוצאנו מוכנים לציפוי מתוך שקית של שניצלים קפואים אחד אחד – שיטה חדשה שגילינו במקפיא של "פלקון", המאפשרת הפשרה מהירה מאוד של כל שניצל. את הריזוטו הכנו משקית של קפואים עם תוספות משלנו.

החומרים (ל־4 מנות):

לשניצל:
4 שניצלים עוף קפואים, מוכנים לציפוי
4 כפות פירורי לחם
כפית תערובת עשבי תיבול (פיין הרבס)
ביצה גדולה
שמן לטיגון

לריזוטו:
כף שמן
כוס אורז שטוף היטב ומיובש
כוס לקט ירקות קפואים (מה שיש), מופשרים
½ 2 כוסות מים
2 כפיות אבקת מרק עוף

התכנה:

מנגבים את נתחי העוף במגבות נייר. מניחים את פירורי הלחם בקערה שטוחה ומערבבים עם עשבי התיבול. טורפים את הביצה בקערית שטוחה אחרת. טובלים את נתחי העוף תחילה בתערובת פירורי הלחם, אחר כך בביצה הטרופה ושוב בתערובת פירורי הלחם, עד שנוצר ציפוי עבה למדי. מטגנים בשמן חם עד שמזהיב משני הצדדים ומספיגים על מגבות נייר.

בשעה שהשניצלים במחבת, מחממים את השמן בסיר בינוני. מוסיפים את האורז ובוחשים עד שהוא נעשה שקוף. מוסיפים את תערובת הירקות, המים ואבקת המרק. בוחשים ומניחים לתערובת לרתוח על להבה גבוהה בסיר לא מכוסה, עד שכמעט כל המים נספגים ונוצרות גומות על פני האורז. מנמיכים את הלהבה למינימום, מכסים את הסיר ומבשלים עוד 15 דקות. מכבים את הלהבה ומניחים בסיר סגור ל־5 דקות נוספות.

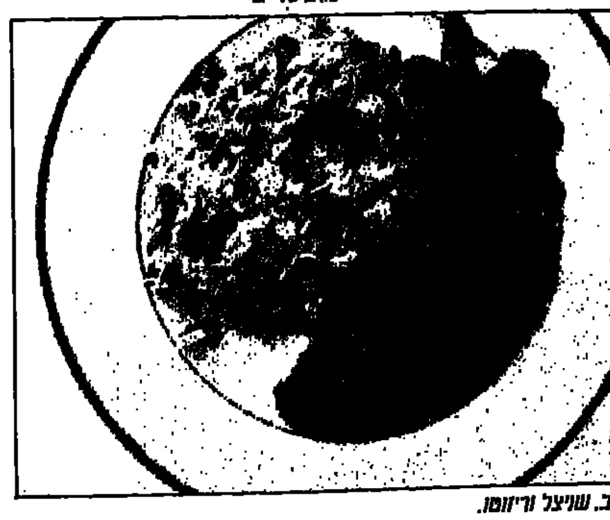

מוכר וחביב. שניצל וריזוטו.

פריטטה של ירקות וסלט קיטניות

ארוחה טעימה, מזינה ויפה. משתתפים בחגיגה ביצים טריות, ירקות קפואים ומוחמצים וקיטניות משומרות. השאר – עניין של תיבול ודמיון. אגב, אם אתם משתמשים בשלוש קופסאות שימורים לסלט, הביאו בחשבון את האפשרות שתיאלצו להזין ממנו משפחה בת 4 נפשות במשך שלושה ימים רצופים (להחזיק במקרר). אבל מה שבטוח – אף אחד לא יסבולו

החומרים (ל־4 מנות):

לפריטטה:
2 כפות שמן זית
2 כפות בצל קצוץ קפוא
½ כוס קישואים קפואים, מופשרים
גמבה אדומה מוחמצת, ברצועות
8 ביצים
½ כוס חלב
100 גרם גבינה קשה מגוררת
מלח, פלפל

לסלט:
קופסה שעועית ירוקה
קופסה שעועית חומה מבושלת
קופסה גרגרי חומוס מבושלים
2 כפות חומץ בן יין
כפית מלח
½ כפית סוכר
כפית אורגנו
½ כוס שמן זית

התכנה:

מחממים מעט מאוד את השמן במחבת גדולה (25 ס"מ בערך) ומוסיפים את הבצל (אם השמן חם מאוד, הבצל הקפוא שהוא רווי נוזלים, יתיז לכל עבר). מטגנים מעט עד שהבצל מתרכך. מוסיפים את הקישואים ומטגנים גם אותם תוך בחישה כ־3 דקות. מוסיפים את רצועות הגמבה ומסירים מהלהבה.

טורפים את הביצים עם החלב, הגבינה, מלח ופלפל לפי הטעם. יוצקים את התערובת בזהירות לתערובת הירקות שבמחבת. מחזירים ללהבה ומערבבים בעדינות. מניחים לפריטטה להתייצב על להבה בינונית כ־10 דקות או עד שהשוליים נראים יבשים. בינתיים מחממים היטב את הגריל שבתנור ומניחים תחתיו את המחבת כדי להשחים את צידה העליון של הפריטטה. אם למחבת יש ידית מחומר פלסטי, אפשר לכסות אותה ברדיד אלומיניום.

כדי שהפריטטה תשתחרר בקלות מהמחבת, מעבירים מרית או סכין חדה סביב הדפנות ואם אפשר גם בתחתית. מכסים את

בסגנון איטלקי. פריטטה וסלט קטניות.

המחבת לחצי דקה במכסה של סיר או בצלחת הפוכה. האדים שיצטברו בתחתית יגרמו לפריטטה להשתחרר בקלות יתרה.

להכנת הסלט: פותחים את שלוש קופסאות השימורים ומסננים את התכולה מהנוזלים. מניחים את כל מיני הקיטניות בקערה. מכינים לחוד את הרוטב מהחומץ, המלח, הסוכר, האורגנו ושמן הזית על ידי ניעורם בצנצנת אטומה ויוצקים על הסלט. מקפיצים את המרכיבים ומצננים לפני ההגשה.

סלט טורטליני

ללא ספק דרך מקורית להגשת אותם מיני פסטה ממולאים המוצאים את דרכם לאחרונה למקפיאינו. היתרון הוא בכך שאין כל צורך לשמור על חומם של הטורטליני, לאחר שבושלו במים, והמנה כולה מהווה ארוחה בפני עצמה.

החומרים (ל־4 מנות):
250 גרם טורטליני במלית תרד
250 גרם טורטליני במלית גבינה
2 כפות חומץ בן־יין
2 כפיות חרדל צרפתי
6 כפות שמן זית
3 כפות מים
כף שמיר קצוץ
10 זיתים שחורים, קצוצים
100 גרם גבינת פטה מגוררת
2 עגבניות גדולות, פרוסות
עלי חסה

התכנה:

מבשלים את הטורטליני לפי הוראות היצרן. מסננים מהנוזלים. מניחים את החומץ, החרדל, השמן, המים והשמיר בצנצנת עם מכסה הרמטי ומנערים עד שמתקבל רוטב אחיד.

יוצקים את הרוטב על הטורטליני המוכנים. מפזרים את הזיתים והפטה ומקפיצים את כל החומרים יחד.

מסדרים על כל צלחת עגבניות, עלי חסה וערמה של טורטליני עם הרוטב. מגישים מייד.

קצת אחרת. סלט של טורטליני.

מהר ליד הטלוויזיה

שעות של צפיה בטלוויזיה – אולימפיאדה, בחירות וכמובן "שושלת". למי שנעשה רעב כשהעיניים עובדות שעות נוספות, מציעה חברת תלמה ארוחת טלוויזיה. הארוחה מופיעה בלוח שנה מהודר שהפיקה החברה וכולל גם מתכונים לכל מיני חגים ואירועים שנתיים – מבוססים על מוצרי החברה כמובן. מתאים מאוד כארוחת בזק למי שלא מוכן לוותר על אף דקה.

ארוחה ליד הטלוויזיה

החומרים (ל־6 סועדים):
1 לחם כפרי עגול
1 גבינה לבנה 9% או 5%
1 דיפ רוקפור
1 דיפ זיתים של תלמה
2 קופסאות ממרח צמחי
4 ביצים קשות
3 כפות ממרח סנדביץ
לקישוט: עלי חסה, עגבניות, מלפפונים, זיתים, טבעות בצל וכו'.

ארוחת טלוויזיה משקיות.

התכנה:

חותכים את הלחם הכפרי ל־4 שכבות לרוחב (כמו טורט).

בוחשים את הגבינה היטב עם דיפ הרוקפור.

מועכים את הביצים למחית ומערבבים יחד עם דיפ זיתים וממרח הסנדביץ.

מניחים עלי חסה על השכבה התחתונה של הלחם ומורחים בממרח הביצים והזיתים.

מכסים בשכבה שניה ועליה מורחים ממרח צמחי וירקות טריים. מכסים שוב בשכבת לחם.

על שכבה זו מורחים את ממרח הגבינה בטעם רוקפור ומקשטים בירקות טריים.

מכסים בשכבה העליונה ומניחים במקרר למשל כ־½ שעה (רצוי לכסות).

מגישים בתוספת מרק מוקרם, מוכן בן רגע.

ממקסיקו באהבה. טורטיות במלית מקסיקנית עם אבוקדו ותפוזים.

טורטיות ממולאות בסגנון מקסיקני

לצורך החגיגה המקסיקנית הזאת מן הראוי שיהיו במקפיאכם או במזווה טורטיות מוכנות. אפשר להשיג כאלה מתוצרת בר חיים, בחנויות הטבע. הטורטיות הללו, המופיעות כשהן מוכנות לשימוש ואפשר להקפיאן ולשמרן לתקופה ארוכה, יפתחו בפניכם עולם חדש של מתכונים מדרום אמריקה. הנה אחד מהיר.

החומרים (ל־4 מנות):
12 טורטיות
קופסת שימורי שעועית במיץ עגבניות
כמה טיפות טבסקו
3 כפות גבינת צ'דר מגוררת גס
2 כפות גד (כוסברה) טרי קצוץ או כף יבש

להגשה:
2 כפות שמנת חמוצה
פלחי אבוקדו
פלחי תפוזים
חסה
מעט מיץ לימון

התכנה:

מחממים מעט את הטורטיות כדי להחזיר להן את פריכותן.

מעבירים את תכולת קופסת השימורים לקערה ומועכים חלק מהשעועית בעזרת מזלג למחית ואת היתר משאירים שלמות.

(אפשר גם להעביר חצי מהקופסה לממחה ולהפעיל. מערבבים עם היתר בקערה). מוסיפים את הטבסקו, לפי הטעם. מניחים 4 טורטיות על תבנית שטוחה של התנור ומורחים על פניהן מחצית מתערובת השעועית. זורים ⅓ מהגבינה ומחצית מהגד ומכסים כל אחד בטורטיה נוספת. מניחים עליה את שארית תערובת השעועית, ⅓ נוסף מהגבינה ויתר הגד. מכסים בטורטיות שנותרו וזורים עליהן גבינה מגוררת. מחממים בתנור בחום בינוני, כ־5 דקות.

מגישים את הטורטיות כשעליהן שמנת חמוצה ולצידן פלחי תפוזים ואבוקדו, עם מעט מיץ לימון עליהם.

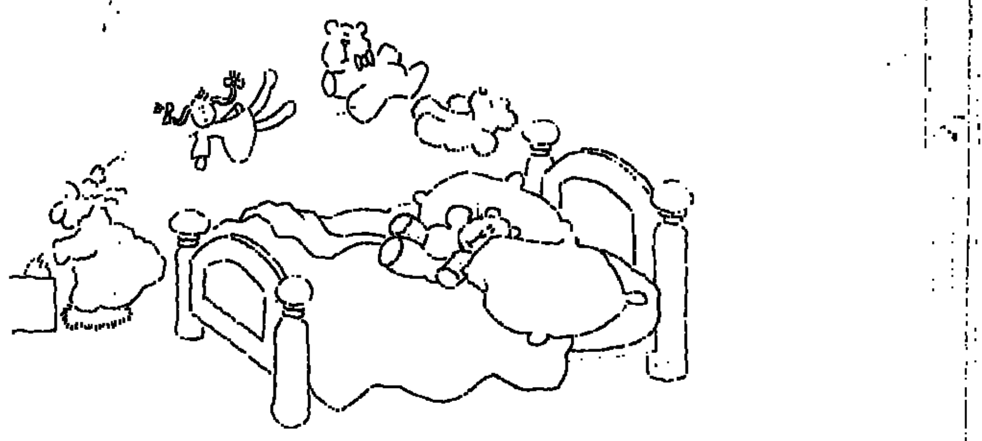

תסתגלי למצב, כך או אחרת.

(המשך מעמוד 9)

ושבה הרגישה בטוחה. יש לי הרגשה שהילדים מהנישו־אים הראשונים הופכים למעשה לבני סוג ב' בבית כו יש ילדים מנישואים נוכחיים. זה אומנם סמוי – אך קיים. כשאני הולכת עם הבנות לחמותי הנוכחית, יש לי תחושה של קיפוח של הבת הגדולה. זה סמוי ואולי רק נדמה לי – אך מציק. אני משתדלת שבתי מנישואי

"אביה בעיניה מוצלח; הוא מתקדם ומצליח בעבודתו והיא לא מבינה מדוע היינו צריכים להיפרד. הוא היה תמיד אבא טוב שהשקיע בה. היא למעשה מאשימה אותי."

הראשונים, לא תפריע יותר מדי לחמותי, כיוון שלמע־שה, היא, חמותי, לא חייבת לקבל אותה. היא לגביה זרה.

"את הילדה המשותפת אני מקבלת כמובן מאליו ומקדישה לה לא פעם פחות מאשר לגדולה. אני מעני־קה לבתי הבכורה הרבה יותר תשומת לב מהמקובל. יש לה רחמים על אבא שמכאיבים גם לי. אולי העובדה שהוא עדיין לא נישא ולא שיקם את חייו מכבידה. חוץ מזה אביה בעיניה מוצלח. הוא מתקדם ומצליח בעבוד־תו והיא לא מבינה מדוע היינו צריכים להפרד. יש לה הרבה געגועים לילדות שלה. הדירה בה התגוררנו כשהיינו נשואים, מצטיירת למעשה כילדות ויש לה געגועים רבים לאותה דירה. יש לה זכרונות נעימים. הוא היה תמיד אבא טוב שהשקיע בה. אני לקחתי ממנה משהו חשוב והיא, למעשה, מאשימה אותי".

ייתכן שהמורכבות הזו של חיי הנישואים העכשויים מכבידים עליה. היא שהיתה הבכורה הפכה לילדת סנדוויץ'; לבעלי הנוכחי בת הגדולה ממנה שהפכה להיות הבכורה, והילדה המשותפת, בת הטיפוחים הקט־נה. רגשי האשמה מכבידים עלי. אני מוצאת את עצמי הרבה פעמים מעבירה ביקורת לא מוצדקת על יחסו של בעלי לבתי, או במקביל מעבירה ביקורת על יחסו של הגרוש לבת המשותפת. כשאני יורדת לעומקם של הדברים, אני מבינה שאלו תחושות לא מוצדקות הנובעות מרגשי אשמה שלי".

"כאב לי שנכשלתי כהורה"

ג.ק מתל אביב עוסק בתפקיד ניהולי. גרוש כ־5 שנים, קרוב ל־3 שנים מתגורר בת"א עם חברתו. גרושתו ושלושת ילדיו נשארו בארה"ב, לשם הגיעו יחדיו לפני כ־8 שנים.

"את הגירושים – לא אני יזמתי", הוא מספר. "אני הייתי שקוע תמיד בעניין הילדים והמשפחה ואולי השקיעה הזו גרמה בסופו של דבר לגירושים שיזמה אשתי לאחר 15 שנות נישואים. עברתי שתי תקופות קשות: האחת היתה בארה"ב כשהתגרשנו. השניה היתה כ־8 חודשים לאחר הגירושים, כשהחלטתי שאני לא מסוגל לחיות יותר ליד או בסמוך למסגרת שנהרסה ולתפקד כאבא ובעל לשעבר. המסגרת החדשה מאוד הכבידה עלי והחלטתי לעזוב ולחזור לבד לארץ. ההחלטה היתה קשה מאוד. הגעתי לכאן ומהר מאוד הסתגלתי למתכונת חיים חדשה. אני כאן עם חברתי – הילדים שם, עם גרושתי. היה הרבה כאב. היו לי הרבה רגשי אשמה כלפי הילדים. כאב לי שהם לא זכו למה שהם היו צריכים לזכות. שנכשלתי בתפקידי כהורה. בתקופה שלאחר הגירושים ולפני החזרה לארץ מצאתי את עצמי במשך כ־5 שבועות מנותק מכל החברים והידידים שהיו לי. עברתי ושבתי הביתה בכדי להתאבל. בכיתי. בכיתי הרבה. ירדתי עד הסוף עם הרגשות. נחשפתי לעצמי. ניקיתי את עצמי לחלוטין. עברתי את תהליך ההתייסרות בצורה מאד קצרה ומרוכזת. תקופה קשה ומרה מאד. אחר כך, לקחתי את עצמי בידיים והתחלתי לבנות את עצמי מחדש. הייתי מסוגל כבר לדבר עם גרושתי בטלפון מבלי שזה יזיז לי. מאוחר יותר בארץ התחלתי בקריירה חדשה. למדתי לחיות עם העובדה שהילדים נותרו שם ושאין לי מעורבות בחינוכם ובגידולם. הבנתי למזלי די מהר, שרגשי האשמה הם הפתרון המיידי הקל ביותר. כואב לך ואתה מייסר את עצמך ולא מתמודד עם המציאות. צריך לקבל החלטה, להשלים מהר עם המציאות ולהתחיל מהר מאד בבניה מחודשת".

"אם הייתי עומדת היום לפני הגירושין, הם לא היו מתבצעים. היה שווה לשקם. העובדה שבניתי מסגרת חדשה וששיקמתי את חיי – היתה על חשבון הרס המסגרת שהיתה לילדה."

ל.ר גר ברמת גן. הוא בן 44, משורר ובמקצועו מנהל ארגוני. שני ילדים מנישואים ראשונים, נשוי שנית, עם שני ילדים מהנישואים הנוכחיים: "כשאשתי רצתה להתגרש זה הלך מהר מאד. רגשי האשם כלפי הילדים קיימים. אני חושב שאדם שמחליט ומתגרש – מביא על ילדיו כאילו במודע מחלה קשה. הוא גורם למעשה לכך שהם יתהלכו על קביים. ברור שיש רגשי אשמה.

(המשך בעמוד הבא)

למה לשכור אותה
אם אפשר לרכוש ב־99.50 ש"ח לחודש*
ללא הצמדה!

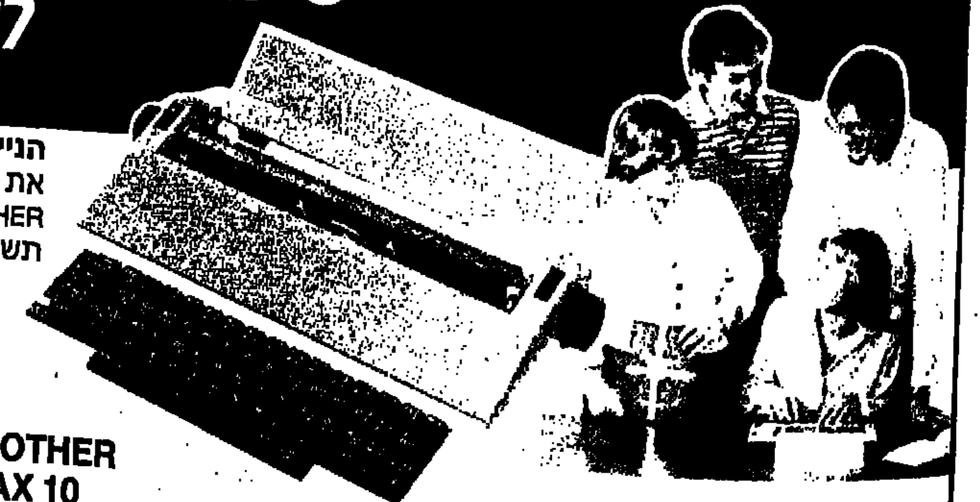

הניידת
את האלקטרונית הניידת של BROTHER ניתן לרכוש בקלות ב־10 תשלומים של 99.50 ש"ח – כמעט כמו בעלות השכירות...

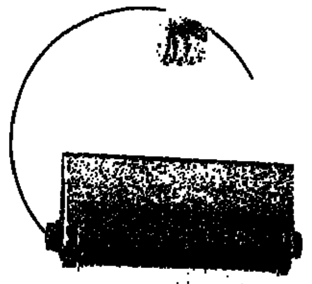

BROTHER
AX 10

למכונות כתיבה־10 AX תכונות מתקדמות המאפיינות מכונות גדולות ממנה:
- תכונות עריכה וטבלאות
- זיכרון מחיקה 40 סימנים
- מקש החזר מהיר
- לוח מקשים מורחב - 98 סמנים (48 × 2)
- מגוון של 36 מניפות עברית או אנגלית
- מגוון צפיפויות סימנים/שורות להדפסה

BROTHER AX-10 האלקטרונית האידיאלית למשרד ולשימושים ביתיים להתכתבות, עבודות גמר ועוד - במחיר ובתנאים מיוחדים.

תשלומים באמצעות כרטיסי אשראי
ישראכרט

המחיר במזומן 896 ש"ח. המחיר בתשלומים כולל ריבית של כ־2.6% לחודש.

נציגים בלעדיים: אמפיסול (ישראל) בע"מ, בית אמפיסול, אפעל 3, קרית אריה, פ"ת 49511 טל. 03-9225921.

אולמי תצוגה ומכירות: תל־אביב – המלך ג'ורג' 82, 287102/3 פוקס, יהודה הלוי 20 טל. 686693 מיגד. דיזנגוף סנטר ק"ב טל. 286830 בירוטכניקה, אלנבי 94, טל. 03-612623. חיפה – הבנקים 16 טל. 04-623812. באר־שבע – פסג' אוניקו, טל. 36633. ירושלים – גבאי, ינאי 1 טל. 02-240054, וילשטיין, יפו 30 טל. 221640. רחובות – מיכון 178 אחד העם 2 טל. 476529 ובחנויות למיכון וציוד משרדי ברחבי הארץ.

ראה רשימה חלקית: בני ברק – רידר 786207; חולון – טכנורם 842430; חיפה – אקו 514994; זרצקי 623786; טבריה – מיכון צפון 721725; כפר סבא – ש.מ. 916880; נתניה – פרייזלר 27656; עכו – אלקטרו שרד 916610; פתח תקוה – ארבלי 908481; רמת גן – פלד 749439; דגש 773924; מוקד 737466; רחובות – חמד צוק 476773; רעננה – דגן 446918; תל אביב – כל מיכון 290141; עוזן 623777; צוק רם 654827; ריקום 621103; פלד 623066; א.א 810293;

בלונים לכל אירוע
★ קישוט אולמות חתונות, ימי הולדת
★ ליצנים ★ שפנפנות ★ חשפניות
טריקים ופרסים
הבלון השמח - כפר גלעדי 26 תל־אביב
03-826253 ;810019
גיזרו ושמרו למועד המתאים

איגוד אמבולנסים "צורי"
★ העברת חולים
★ העברת נפטרים
★ סידור לוויות

מוקד ארצי –	03-613339
ירושלים –	03-353649
תל־אביב –	03-613339
אשדוד –	08-523953
אשקלון –	051-55356
נתניה –	053-615104
טבריה –	06-793453

פראפסיכולוג
רואה הנסתר והנולד
פותר בעיות
מרגיע עצבים
איזי 03-622156

הורים:
אנשים צעירים
זקוקים
ל"מעריב לנוער"

מאה שנות ציונות
מאת אוריאל אופק
ספרית מעריב
סדרה בת 6 ספרים המגישה לקורא הצעיר, בכתב, בתמונה ובצבע את תולדות הציונות.
תנו לילדיכם לגדול עם מאה שנות ציונות.
הספרים מודפסים באותיות מנוקדות ומאירות עיניים.
בקשו בחנויות ספרית מעריב:
ת"א, דרך פ"ת 72 א' • ירושלים, הלל 16
חיפה, בן יהודה 29 • ב"ש, קק"ל 90

העולם הנפלא של האופנה בידכם!
בי"ס למקצועות האופנה
מרדם
• תכנון וציור אופנה
• תדמיתנות קונפקציה
• תופרת דוגמאות (סלון)
• גזרן חולצות-מכנסי גברים
עשי בעצמך
• חצאיות • חולצות • שמלות או מכנסיים
בשיטה קלה ומודרנית
קורס תפירה למתחילות
פרטים והרשמה: תל אביב, ירושלים

תריטות אישית
ימי הולדת
ימי נישואין
יובלות, כנסים
פרסום, עסקים
ועוד...

כתיבה המכונה ב־12 שעות בשיטת עיוורת
בי"ס למסחר "רימון"
תל־אביב, דיזנגוף 85, ☎ 281985

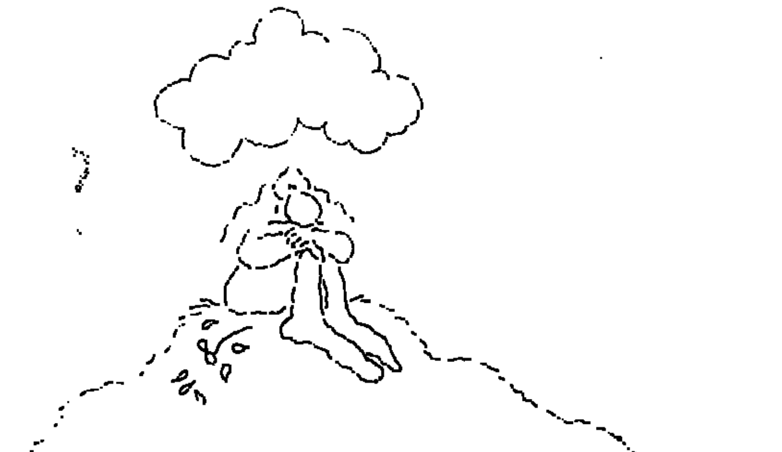

ולאם לאם, אותה תחושה מוכרת ששמה "בדידות".

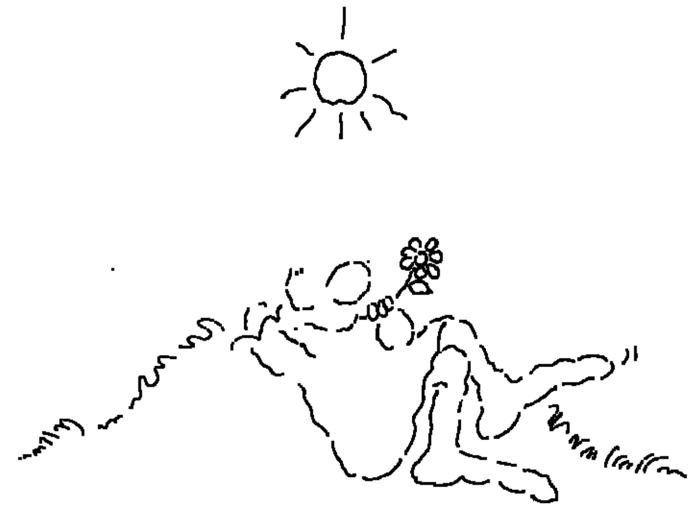

חשנה פניה והיה ל"חירות".

(המשך מן העמוד הקודם)

כל אדם ששי שגורם לילדיו לליקוי, נכות או פגם אחר – מתייסר.

"לא בכיתי לאחר הגירושים. הבנתי שאשתי היא הטיפוס האמהי שיוכל להעניק להם בשלבים אלו יותר ממני. הבנתי שאם חיים חיי משפחה לא תקינים, עדי־פים הגירושים על המריבות והלוואים המרידים המלווים חיי נישואים כאלה. הפרידה היתה מהירה מאד. בביקורי הראשון בביתי לשעבר, מחצית השנה אחר הגירושים, קיבל את פני חברה של אשתי שלא ידע מי אני והציג בפני את הדירה המוכרת, כשהוא מתהלך בפיג'אמה שהיתה בעבר שייכת לי. או כבר ראיתי את

"אני חושב שאדם שמחליט ומתגרש – מביא על ילדיו כאילו במודע מחלה קשה. ברור שיש רגשי אשמה. כל אדם שפוי שגורם לילדיו לליקוי, נכות או פגם אחר – מתייסר"

הדברים ללא מעורבות רגשית, במין מבט כזה מעל. עד היום אני נמצא כאילו מעל לבית בו מתגוררים ילדי. משגיח על המתרחש בו, מודע לכל ההתרחשויות ללא מעורבות אך בפיקוח מלא. יצרתי מעל הילדים מין מטריה אווירית ובכך כנראה אני מקל על מצפוני. כשארע שהם זקוקים לי – אהיה מיד במקום. כך אולי אפצה את רגשי האשמה הקיימים בתת מודע. השלמתי עם העובדה שישנם אנשים שאינם בנויים לחיי משפחה תקינים עם ילדים. זאבים בודדים. כזה אני וכנראה שהשלמתי".

נ.ש. מחיפה הוא בן 42, אמן, נשוי פעם שלישית. יש לו ילד בן 14 מהנישואים הראשונים ושתי בנות קטנות מהנישואים הנוכחיים. הבן הגדול נמצא אצל האם.

"בעצם לא היו לי ממש רגשי אשמה כלפי הילד. התגרשנו לאחר 4 שנות נישואים. אני לא יזמתי את הגירושים, הייתי פסיבי, אך כשהיא העלתה את ההצעה – ברכתי עליה. לא הייתי מסוגל לגדל את הילד. היחסים היום בין בני לביני מצויינים. אני יותר חבר מהורה. רואה אותו אחת לשבוע. אם היו לי רגשי אשם כלפיו הרי שלא סבלתי מהם במיוחד. אני לא אוהב יותר מדי לסבול. רגשי אשמה, לדעתי, לא מוצדקים.

"אין דרך חזרה"

"כשהתגרשתי הרגלתי את עצמי לחשוב שיש לי חיים מעניינים. רגשי אשם לא מובילים לשום מקום – המתייסרים בהם דורכים במקום. לחשוב ולהתייסר על כך שהרסת לילד את חיו לא יועיל לך ולא לו. הדברים דומים להתייסרות על מת, שאולת ידך או חוסר סיוע במועד, עדיין מייסרים אותך. יש לקחת את המצב הנ־תון, לנתח ולהבין אותו. להבין שבדרך כלל אין דרך חזרה.

"רגשי אשמה כלפי ילדים בעיקבות גירושים! ומה עם רגשי אשמה של ילדים מתבגרים כלפי הורים להם הם מתנכרים בעיקבות הגירושים? מה עם תחושות הכעס והקיפוח שחש אותו הורה שהוזנח על ידי ילדיו כיוון שבחר בדרך שלא נראתה להם ושאיננה תמיד נוחה להם? ילדים הם אגואיסטיים מיסודם ויבחרו בסופו של דבר בדרך הנוחה להם. אין לי רגשי אשם כלפיהם בעיקבות הגירושים. לשנים הרבות שהשקעתי במסגרת המשפחתית ה"חמה" שהיתה נוחה ונעימה להם, אין מחירו הם אינם יודעים להעריך זאת. שכחו הכל. נטשו אותי בתקופה קשה ובמפורש בגדו. אם יש בליבי צער היום הרי הוא על כך שדחיתי את הגירושים בגלל הילדים. הייתי צריכה להתגרש כשהייתי בת 30 ולא היום כשאני בת 40", זועקת ל.פ מתל אביב, בת 42, שנתיים לאחר גירושים שנדחו ב־10 שנים בשל "טובת הילדים".

רגשי אשם בעיקבות גירושים כלפי ילדים. רבים מתיסרים. רבים כואבים. אין כללים, אין חוקים.

"רק מעט מהמתגרשים מצליחים בחייהם"

רפי יעקובי, פסיכולוג: "לדעתי גם אם הדברים לא יהיו נעימים למתגרשים רבים או לכאלה העומדים לפני התהליך הזה, כמעט בכל גירושים יש החמצה. הגירושים רובם הם טעויות קשר בין בני הזוג אשר במקום לתקן ולהשקיע, מתבצעות פעולות הריפה והיסול ופניה לנקודת ההתחלה. אחוז קטן מבין המתגרשים מצליחים בחייהם בהמשך ועושים עיסקה טובה.

"לגבי רגשות האשמה, שפת ההידברות הרוו־חת מעלה על נס את רגשות האשמה. התרבות של רובנו מקורה בבית חרושת של רגשי אשמה. תרבות ה"אשמנו, בגדנו, חטאנו", גורמת לכך שנחוש שאנו טובים וצדיקים כי חשנו רגשות אשמה. צריך לאזור אומץ ולעמוד איתן בפני אותן תחושות אשמה שתקעו לראשינו במהלך חיינו.

"יש להבין שרגשות האשמה מקורם בתרבות־נו. ומי שלא מצליח להתמודד עימם נשאר תקוע למעשה בתרבות זו. מי שמיוסר ע"י אותם רגשות אשמה למעשה מעורר את החברה לייסר אותו ולהציק לו בהם. הוא בעצמו מגרה למעשה את בן הזוג, את ההורים ואת הילדים עצמם להצליף בו בנקורות אלו.

הפסיכולוג רפי יעקובי: רוב הגירושים הם טעויות – ניתן היה להשקיע ולתקן

"אני מציע להתייחס אל רגשות האשמה כאל התרחשות אוטו־אירוטית. כשהתופעה חוזרת ונשנית יש בכך איזו שהיא חצלפה אישית. זה שמתייסר תקופה ממושכת עושה באופן זה את הכמות היומית שלו.

"לילדים עצמם לא יוצא מזה כלום. צריך להיכנס לשלבי עשיה ולעשות לטובת הילדים. מי שנכנס לעשיה מגיע לקשר והשגים טובים עם ילדיו שלא תמיד הגיע עליהם בתקופה בה היה נשוי.

"מרכיב נוסף וחשוב הוא שבתחושות האשמה קיימת למעשה חסימה בפני הזדמנות לחשיפה חדשה. רבים מעמידים את תחושות האשמה בינ־הם לבין ההזדמנויות החדשות. אדם שמתגרש שב למעשה לשוק ונחשף לפני אינסוף הזדמנויות חדשות. במקום לברר את ההזדמנויות וללכת לקראת הזדמנות חדשה ומתאימה ולהצליח יותר מאשר בפעם הקודמת, קורה לא אחת שגם בגיזרה זו יש החמצה. אנשים מעמידים את הילדים ואת תחושות האשמה שהם סוחבים עימם כחסימה בפני ההתרחשויות החדשות. קיימים זוגות שנ־פרדו רשמית אך ממשיכים כל הזמן לחיות ביחד עם כל התחושות הכואבות ועם כל המריבות. בצורה זו הם ממשיכים לבלות בקשר רעוע את חייהם במקום לבנות וליצור קשר חדש ותקין.

"ההורה שהילדים אצלו - בדרך כלל בונה לעצמו יותר חסימות ובכך גם פוגע בילדים. צריך היה להשקיע את הקלוריות המכוונות על תחו־שות אשמה וחסימות, בבניית מערכת חדשה ויצירת קורת גג חדשה ובריאה יותר לו ולילדים אשר איתו. תחת הכותרת "למען הילדים" הם מקפחים למעשה את הילדים ואת עצמם.

"אני מכיר מיוסרים שיום לפני שהילדים היו באים לבקרם, היו ערב ולילה שלם מתייסרים ולמחרת כשכבר הגיעו הילדים, הם היו כל כך מותשים ועייפים, שלא יכלו להשקיע בבניית מערכת יחסים".

אורי מתגייס היום...

הלילה כשהוא יתכסה בשמיכות הצבאיות, הוא אולי ישיר לילה ראשון בלי אמא:
קניתי לו מתנה לגיוס עדיליון "צאתך לשלום... ושובך לשלום"
כדי שגם רחוק מהבית לא ישכח את אמא.
עדיליון צאתך לשלום ושובך לשלום אתך לאורך כל הדרך.

להתראות... בחנות החברה בירושלים, רח' אחד העם 5 ובתל-אביב רח' מנדלי 3 טל. 03-227428

ואצל הסוחרים המורשים:

החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות

ירושלים, רח' אחד העם 5, טל. 668105/תל-אביב, רח' מנדלי 3, טל. 227428

נטע שרמי

גילה שטיין: עבודה עברית

ב דרך חזרה מהמטבח למרפסת הייתה לגילה שטיין הברקה. הניחה כוס מים על השולחן העגול, ומהססת משהו אמרה: "נכון שאת חושבת שאני מין אשת חברה נוצצת שמשחקת באמנות".

את האמת? נכון. לפחות לשעה 11.00 בבוקר כשבאתי אליה. גם רבע שעה לאחר מכן כשהיא יושבת בחווילה יפהפיה בכפר שמריהו ומקוננת על אובדן ערכים בחברה הישראלית. עבודת כפיים, למשל. אבל יש הפתעות בחיים. הנה נראה מה קורה במרוצת שלוש וחצי השעות שלאחר מכן.

ערב קודם, נפתחה תערוכה מיצירותיה בגלריה חדשה קלציקין בת"א. פיסול בברונזה. תערוכה שנייה בארץ. החשיפה האמנותית הראשונה שלה היתה לפני 3 שנים בתערוכה שהתקיימה במלון דן. סך הכל תערוכה, אך מבחינתה היתה זו גם חשיפה אישית שלה בפני עצמה.

ההחלטה להעיז ולהציג, היתה שלב משמעותי נוסף בתהליך מתמשך של חיפוש אחר זהות עצמית, פירוק איטי של חלק אחרי חלק מהפאזל התדמיתי הנוצץ שלה. עוד צלילה לתוך מערבולת של חיפושים אחרי אמת גרעינית שלה, במהלכה השילה מעליה, לאט לאט, מוסכמות חברתיות, גינונים מזוייפים. גם נישואים ממושכים.

את המשיכה לאמנות הטביע בה אבא שלה. דב יעקובוביץ, מייסד תשלובת קשת טקסטיל, ממנה שרד היום רק הניקוי היבש. אספן אמנות שגם צייר בשעות הפנאי שלו. בהרצליה פיתוח, איזור מבודד למדי בשנות התמישים, הוא מביא לילדים שלו מורה פרטית לציור. אחר כך הוא שולח את בתו ללמוד פיסול אצל מורה אחרת, בנוף ים הסמוכה. הזרע ייטמן. ברבות השנים תחזור לטפח אותו. בינתיים תתעל את הרחף היצירתי שלה לאפיקים אחרים. בישול, אירוח, אופנה.

ידעתי שאחכנן אופנה

"בגיל 13 ידעתי שאתכנן אופנה. כבר אז ראיתי כי ברחוב הישראלי, חוץ מאשר בשכבה מסויימת, אין ביטוי לאלגנציה שראיתי בעולם". והיא ראתה הרבה. גם בבית, עם אמא שהיו לה אפשרויות לבטא חוש אסתטי מפותח וגם בנסיעות שנתיות עם ההורים לחו"ל. שיגרת חיים עליה תגיד היום, קצת מתפתלת: "הרגשתי לא נוח עם העניין. הילדות שלי לא היתה כל כך אופיינית. לא רציתי להיות יוצאת דופן ולהיתפס ביתרון לעומת הילדים שלמדו אתי בבית ספר היסודי, אלה שבאו מהמעברה של הרצליה פיתוח (היתה כזו ליד הים) ומנוף ים".

בגימנסיה הרצליה כבר לא היתה לה בעיה. רוב התלמידים הגיעו מצפון ת"א וסביון. אבל המודעות לפערים, לכאלה שחיים גם אחרת, נשארה. לא סיפור גדול של כמיהה לתיקון עולם, להפך. נקייה מיומרות. את סימני השאלה, והכאב היא יוצקת בברונזה, בסטודיו שלה בבית, אבל אפידרמיס רגיש – זה כן.

– ותתחרותז?

"לא", היא מתעקשת בנועם. קול רך, הססני משהו, עם הרבה "אולי". בסוף המשפט, אחרי הנקודה, המבט שלה עוד נשאר מזוית, ממשיך לגשש, מחפש תגובה.

"אולי נולדתי ככה, אולי מהבית. תמיד חינכו אותנו שהדברים הם לבית פנימה ולא צריך להתהדר ולנקר עיניים. כסף עוד לא עושה את האדם ליותר טוב".

אפשר כי לזה כיוונו פעם כשנהגו לומר "כסף ישן". משפחה עשירה עם "חינוך פולני". עקרונות סטיגמטיים נוקשים. "זה לא מתאים, לא נראה טוב", היה משפט מפתח שם. להגיד לגילה, למשל, שהיא ילדה יפה?! לא מתאים. הגאווה תקלקל אותה.

פשרה בנווה אביבים

הרצון שלה להשתלב בעסק המשפחתי תאם את הציפיות הסמויות ששודרו לשלושת הילדים. הבכור אמנם נישאר ומנהל היום את רשת קשת, הצעיר הרים רגליים ליוסטון ויעקובוביץ הצעירה חגגה שנה בפריס. למדה תכנון אופנה ואמנות. את ההזדמנות הגדולה שלה להתמחות בבית האופנה של מרק בוהן, צה"ל מקלקל לה. קורא לה הביתה והיא מסתפקת בסוציולוגיה באוניברסיטה ולימודי תרמנות במכון הייצוא. בארתו זמן היא גם עוברת מחסותו של אבא יעקוביץ לחסות אחרת. נישאת לאלי שטיין. מהנדס מכונות ויבואן ציור טקסטיל.

את ה"פשרה בין המצוי לרצוי", תסביר, מצאו בדירה מרווחת בנווה־אביבים. שם גם נולדות אלונה (21) ומיכל (19). לכפר שמריהו יעברו שנים אחרות אחר כך כשה"רצוי" יתגלם בחווילה מרווחת, הרבה חללים מרוהטים בקווים נקיים. פה ושם פסלים של שטיין. גם בגן.

מכל מקום, החלום היצירתי שלה והרצון להחדיר לאופנה הישראלית קצת "פלייר", רעננות פריסאית, התנפצו אל שמרנותם ואטימותם המקצועית של בעלי מפעלונים בדרום תל אביב בהם התחילה לעבוד. "בעצם אלה היו מתפרות קטנות. לקחו שמלה שהיתה להיט של שוק הכרמל 10 שנים וביקשו ממני להכניס משהו קטן בצווארון, או בכפתורים, בזמן שאני נלחמתי בחירוק שיניים על קונפקציה אופנתית".

המציאות טופחת על פניה, גם אחרי שהיא ממירה תכנון בגדים בעיצוב אופנת בית במפעל המשפחתי. צבעי הסדינים והמפות שבחרה לא התיישבו עם שיקולים שיווקיים. השולחן אצלה במרפסת מכוסה בפרי עיצובה הראשון, שילוב פרחוני של כחול ולבן, אבל "ברימונה רוצים אדום וכתום", אמרו לה. ובוויכוח מי מכתיב אופנה, יצרן או צרכן, היא הרימה ידיים וחזרה לחפש את הסיפוק בפיסול. קודם בחוג בית ואחר כך בלימודים סדירים במכון אבני.

היה משהו מאוד יציב בהליכה יומיומית לעבודה, היתה גם מחוייבות משפחתית, אבל יותר ויותר הרגישה שהנגיעה בחומר משתלטת עליה. לא סתם קפריזה. "הרגשתי שבניגוד לטקסטיל שמכתיב לי מה לעשות, בפיסול אני יוצרת יש מאין. יוצרת מפה", היא מחדירה את כף ידה אל מתחת לסרעפת. "אבל הייתי חסרת בטחון ולא הרשיתי לעצמי להתייחס לעניין יותר מאשר אל תחביב. עיקר החיים התנהלו סביב הבית המשפחה והאירוח. חשבתי שאני צריכה להיות מין דונה אידיאלה. המאוויים שלי באו בשורה תחתונה. אפילו לא חשבתי שיש לי זכות להרגיש אותם. אני לא מצטערת. זה היה נכון לתקופה ההיא, אז לא יכולתי לחשוב בצורה שונה. היום אני אחרת".

גילה שטיין. "לא רציתי להיות יוצאת דופן". צילום: נאור רהב.

נקודת המיפנה: המוות

נקודת מפנה. מוות של אמא שלה. התפכחות: "מותה היה טראומטי, אולי מפני שכשנים כהן היתה חולה, לא רציתי לקלוט שהיא אובדת לי. וכשזה קרה אולי היו ייסורי מצפון בגלל שלא הייתי קרובה ברגעיה האחרונים, פשוט דחיתי את רעיון המוות. אם מתוך ילדותיות, אם מתוך חוסר רצון לראות את המציאות שלי. אז תפסתי שגדלתי בכלוב של זהב, לא מבחינת העושר, אלא מבחינת החשיפה הרגשית לחיים נורמליים שאדם צריך להתמודד איתם".

שנים רבות שיחקה אותה היטב. התאימה עצמה לציפיות של החינוך שקיבלה בבית, היתה שבוייה ברימורים מקובלים של החברה האמידה בה חיה. "היו תקופות שחשבתי כי אין זה נאה להראות את מה שאני באמת, אם מפני שזה טוב מרי, או רע מרי. לקח לי הרבה שנים להבין שמה שחשוב הוא מה אני חושבת."

– משבר גיל ה־40?

"לא יודעת. כל בוקר היא מישירה מבט במראה. חריצים קטנטנים זוחלים מעשירים את המראה הנערי שלה. גוף דקיק, רגליים מתוחות בג'ינס. קווצת שיער מרדנית. הבשלות עושה לה טוב. "באיזה שהוא גיל את נותנת דו"ח לעצמך ושואלת איפה את עומדת", היא מסבירה. ובמקרה שלה, ברק הבית הפנימי היה מקיף. הגירושים שלה היו מאותו סוג שעליהם נאמר "היכו בתדהמה את כל מקורביהם". גם המשפחה הסתייגה: "זה לא מתאים. לא נראה יפה".

שטיין: "היינו זוג יפה, מצליח, אבל חיינו בוואקום כמו הרבה זוגות אחרים, אפילו לא אחד ליד השני, ולא רציתי להמשיך ככה. היום חברה לחיים הוא מאיר זוסמן כהן מבעלי ב.צ.ט והיא מאושרת. התרסה קטנה שלה נגד עוד מוסכמה: "מי אמר שאמן יכול ליצור רק כשהוא עני מרוד בעליית גג וסובל מכאובי נפש".

גם אחרי הגירושים כשהייתה צריכה לוותר על חלק מרכושה, לא רעבה ללחם. להיפך, תסכים, היה לי יותר קל מנשים אחרות, אבל המעבר החד בין אשת ייבואן מצליח לבין ויתור על כמעט הכל – זה שוק".

בגיל 40 לא רצתה לבקש מאבא שלה. תערוכות שקיימה בפריס וארה"ב הצליחו מאוד, פסל היונה שלה גם ניתן לנשיא רייגן ע"י שר הבטחון יצחק רבין בביקורו האחרון בארה"ב, אבל מצוקת ה"מה יהיה" בכל זאת כירסמה בה.

החלטה. "בתורשים שקטים" שהיו במכירות הפסלים שלה היא עולה מהסטודיו למטבח ועושה עסק ממה שידעה לעשות טוב מאוד בעבר כתחביב, או כחלק מהמחוייבות המשפחתית. שופים ממולאים בבשר, סיגרים ופטיפורים עד 120 איש. "שהבת של יעקובוביץ תעשה קייטרינג"? הורמו הגבות וקשקשו הלשונות, אבל היא ציפצפה. "לא ראיתי בכך כל פחיתות כבוד. אני באה ממשפחה מטריאליסטית ותמיד אמרו לי שכל עבודה טובה, אם היא נעשית ביושר".

הקייטרינג סיפור של תקופה קצרה. הצורך שלה להוכיח שהיא יכולה לעמוד על שתי רגליה, מן הסתם יתמוסס במשך הזמן. "אז אני היה היום לא כמו שהייתי רגילה, אבל אני מוכנה לוותר על דברים שהיו חשובים פעם למען שקט העשייה. פרנסה תהיה. עכשיו כבר שום דבר לא מפחיד אותי". עכשיו היא גם יכולה לשבת בכפר שמריהו ולקונן מהבוקר עד הלילה על עבודה עברית שעוברת מהעולם.

אמנית ויצירתה. פסל השלום שלה ניתן לנשיא רייגן.

נכון שאת חושבת שאני אשת חברה נוצצת שמשחקת באמנות? שואלת גילה שטיין. נכון. והיא גם מסבירה למה היא ככה ולמה היתה צריכה אומץ כדי לפתוח בחייה החדשים.

נילי שחק בופמן

מבט אישי

המתחנפים בע"מ

מערכת הבחירות הנוכחית יצרה תופעה חדשה. פוליטיקאים היו מגיעים עם צלם צמוד לאולמות שמחות וברוב להיטותם אחר השלטון מוכנים להתרפס ולהתחנף לכל, כדי לרכוש לעצמם תומכים.
תיסטוריון יווני בשם טאקיטיקוס כינה תופעה זו "מנהגי עבדות כדי להגיע לשלטון".
בין עדת המתחנפים המגיעים להלל את עצמם, או את מפלגתם, אפשר היה למצוא חברי כנסת ואפילו שר לשעבר מהמפלגה הליברלית. כך מעיד יוסי קגן, בעליו של אולמי "בית המהנדס" בתל־אביב. "בימים רגילים לא רואים אותם. בתקופת הבחירות הם היו מגיעים 3־2 בשבוע, וכמו בתחנה המרכזית מצטלמים עם האנשים ונותנים להם את התמונה למזכרת. כל אחד מוכן להצטלם בחינם אבל יש כאלה שמתרגזים". ■

להשתין נגד הרוח

יקותיאל פדרמן.

עד החוץ שמעון פרס סירב להצעה הידידותית שנתן לו לפני מספר חודשים המלונאי יקותיאל פדרמן, שאמר בלשון ציורית: "שמעון, אי אפשר להשתין נגד הרוח, צריך ללכת עם הרוח". הרוח הנכונה על פי פדרמן היא המוסיקה והמילים שההמון מוכן לשמוע: "אם לא נמצא את קצב המוסיקה, לא נמצא את ההמונים", אמר לו. פרס סירב. האמנם זה מה שהשפיע על התוצאות? ■

אוסף את השברים

מכאיב לראות אריה בלי שיניים. מדובר בזמר שמוליק קראוס של השנים האחרונות. איזה גבר נועז ואלים וכובש נשים הוא היה. בימי הזוהר שלו הוא הפיל חיתיתו על הכל... הניזוקות ממנו במיוחד היו הנשים השבריריות שהיו חוסות בצילו. נשים אהבו אותו בלהט מזוכיסטי ולא היה קשה להבין אותן. כמה מחברותי הטובות היו עוברות למדרכה שניה כשהין רואות אותו יושב ב"כסית", כדי לא ליפול לפה שלו.
אבל שמוליק קראוס של "אחרי הטיפולים" הוא כבר לא אותו שמוליק קראוס. כיבו את האש. ולכן לראות אותו מופיע עכשיו

שמואליק קראוס.

בשירים המהדהדים שלו, לשמוע את הקול החם והמהדהד שלו, כשהוא מנסה בכוח לאסוף את עצמו מהקרשים, זו לא סתם הופעה של זמר, אלא הופעה של אדם שלמרות הכל ואחר כלות הכל, הוא מגלה עוז רוח.

מובן הרצון של החברים לעזור ורבקה מיכאלי ב"סיבה למסיבה" השתדלה גם היא לסייע לו, אך העובדה שכל עם ישראל נעשה מעתה שותף לענין האישפוזים שלו ב"ברבי" (בית החולים לחולי נפש ע"ש אברבנאל בבת־ים) – מזכיר כי ההצלחה עשויה זכוכית וזו של קראוס שבירה במיוחד. זהירות, חברים. ■

נוצות לא לה

תנועת ר"צ, במסגרת תעמולת הבחירות, התהדרה והתקשטה בעזרת החוקים לטובת הנשים. מדובר בחוקים שחברות הכנסת של המערך עמלו עליהם, בשידולה הנמרץ של ד"ר ניצה שפירא־ליבאי, מי שהיתה יועצת ראש הממשלה למעמד האשה. פירוט: חוק עבודת לילה, חוק הזדמנות שווה, הארכת גיל פרישה מהעבודה, נושא ההטרדה המינית ועוד. נכון ששולמית אלוני וחברי כנסת מר"צ עזרו בדיונים, אבל כאשר ר"צ מתפארת בחוק ההזדמנות השווה (שהוא פרי עמלה של ח"כ אורה נמיר) כבעל החוק שר"צ בישלה – זה לא. אמנם שולמית אלוני ביקשה לצרף את שמה אל חלק מהחוקים שהעבירו, וחברות הכנסת של המערך לא התנגדו. אך הן רוגזות על ששולמית אלוני מתקשטת בנוצות שהן מרטו, ועל שהיא תופסת טרמפ על הנושא. ■

ניצה שפיראליבאי.

רוצים להיות מנהלים

מאז פרסום הידיעה על עוזרות הבית מפולניה, אני מוצפת בטלפונים של נשים מכל קצות הארץ. כולן רוצות "עוזרת מפולניה". אז ככה: ההיצע אינו כה גדול ולא יוכל לענות אפילו על עשירית הביקוש. גם הפיליפיניות היו בהתחלה מציאות יקרות מפז, והיום כבר אין בעיה להשיג אותן, אז – סבלנות. במלאי שלי אין עוזרות פולניות.
מה שכן, ארצות הגוש המזרחי הופכות לאט לאט למקור כוח אדם בכל התחומים. לא רק עוזרות ופועלי בנין, אלא גם מתורגמנים וטכנאי ומהנדסי אלקטרוניקה מגיעים לכאן. כיצד מתיישבת עובדה זו עם הידיעות על אלפי מובטלים בקרב מהנדסי קבוצת "חבר", מקבוצת חבר המתרגמים לשירותי כוח אדם, מטפל משרדו מצד אחד בפניות רבות של ישראלים המבקשים תרגום תעודות גמר ותולדות חיים לשפות זרות – ומצד שני נרשם ביקוש לעובדים אלה, שצריך לייבא אותם מחו"ל. לדבריו, אחד ההסברים לתופעה המשונה הוא ש"הישראלים אינם מוכנים לעבודת כפיים, כולם רוצים להיות מנהלים". ■

חנה קרייצר־רביב,
דיאטנית קלינית

דיאטה

שמן דגים – וגם דגים

דסכנות שלנו נהגו להמליץ על (ובהזדמנות נאותה – אף לתחוב לפינו) שמן דגים, כגורם המבטיח [..]שוה ובריאות לתינוקות וילדים. יש ממשיכים מסו[רת] זו ומפרסמים מדי פעם תכשירי שמן דגים, שיש [...]תם ארוכה לשורה ארוכה של מחלות. (ביניהן עודף [כו]לסטרול, פסוריאזיס, מיגרנה ודלקת פרקים). מספר קוראים שאלו אם במינון־יתר של שמן־דגים יש סכנה.
באופן תאורטי התשובה היא חיובית, למרות שלא ידוע על תקלות שנבעו מנטילה מופרזת של שמן זה. קיימת אפשרות לתופעות לוואי כגון דימום־יתר אצל אנשים שנוטלים תרופות לדילול הדם, או שהם לאחר פגיעה או לאחר ניתוח. תופעת לוואי אפשריות אחרות הן תגובת חלשה יותר לזיהומים וסכנה גדולה יותר לסנך – אולם עד כה לא נקבע איזו כמות של שמן דגים עלולה לגרום לתופעות אלה.

קיימת סכנה נוספת – דגים שעלו ברשת במימי חופים של איזורי תעשיה, עלולים לצבור כספית וחומרי הדברה. אלה מצטברים בשומן שבגוף הדג.

ידוע על מחקר שנעשה לאחרונה בארה"ב ושבו נמצא, שאצל אנשים שנטלו 12 כמוסות שמן דגים ביום, במשך 6 שבועות, עלתה רמת הכולסטרול ליפופרוטאין דל הצפיפות (LDL) בדמם, שכידוע מגדיל סכנת חשיפה למחלות לב. עד כה שיערו המומחים ששמן הדגים מקטין בדרך כלל את סה"כ כמות הכולסטרול בדם. במחקר התברר שהתוספת שניתנה לאותם אנשים גילה השפעה חיובית זו בכך שהגדילה את רמת ה־LDL בדמם. מאחר שמדובר במחקר יחיד יש להמתין למחקרים הבאים ולמסקנות נוספות. בינתיים, מי שנוטל כמוסות של שמן־דגים יעשה זאת אך ורק ע"פ הסימון שיקבע לו איש המקצוע המוסמך. עם זאת, מומלץ לאכול דגים 3־2 פעמים בשבוע. על התועלת שבדגים איש אינו חולק כיום.
אם נסכם בקצרה את התועלת שבאכילת דגים, ניתן לומר, כי הם:

★ דלי קלוריות: ב־100 גרם דגים יש כ־100 עד 200 קלוריות, בהתאם לסוג הדג.
★ עתירי חלבון: ב־100 גרם דגים יש כמחצית מכמות החלבון הדרושה ליום.
★ דלים בסה"כ השומנים, בשומנים רוויים ובכולסטרול.
★ שומני הדגים הם רב־בלתי־רוויים, מכילים "אומגה 3" ומקטינים כולסטרול.
★ דלי מלח.
★ מהווים מקור טוב לוויטמינים ולמינרלים שונים.
★ נעכלים בקלות וטובים במיוחד לילדים.
★ נוחים ומאפשרים גיוון רב של צורות בישול.

על חומצות אמיניות

חומצות אמיניות הן אבני־הבנין של החלבון. מתוך כשני תריסרים חומצות אמיניות המתקבלות בפירוק החלבון בגוף, רק 8 הן חיוניות – כאלה שהגוף אינו יכול לייצר. לכן, יש לקבלן מן המזון. ככל שמתקדם המחקר בנושא זה מתברר, שחשיבותן של החומצות האמיניות לגוף אינה פחותה מזו של הויטמינים והמינרלים.
תפקידן העיקרי הוא לבנות את הרקמות, את מרכיבי המערכת החיסונית, את כדוריות הדם, את אנזימי העיכול ועוד. יש להן תפקיד חיוני גם בבריאות הנפשית הודות לפעילותן במערכת העצבים שבמוח. חקר החומצות האמיניות שיפר את הבנת הרפואה במחלות כדיכאון, סכיזופרניה, שיכחה וחרדה. בניגוד למה שחשבו המומחים בעבר, תוספת תזונתית של חומצה אמינית אחת או שתיים, לא רק שלא מפחיתה את רמות שאר החומצות, אלא אף מעלה אותן. הדבר החשוב במיוחד לאנשים מבוגרים, בגלל ירידת רמתן של חומצות אלה בדם עם הגיל. גם המערכת החיסונית יוצאת נשכרת מתוספות אלה. מבין התוספות ראוי לציין את הבאות:

★ טירוזין – זוהי חומצה – אמינית נגד מתח. במחקרים בחיות נמצא שהטירוזין, כתוספת במזון, מנע דכאונות וכלם את התעייפותה של בלוטת האדרנלין. אגירת האדרנלין מפיגה מתח.
★ סיסטאין – חומצה אמינית זו מנטרלת חומרים רעילים ומסרטנים. היא עצמה מתחמצנת ברקמות וגם מאיטה את תהליכי ההזדקנות של התאים.
★ טריפטופאן – זוהי חומצה אמינית הגורמת לשינה. כך היא פעילה נגד מתח, יתר לחץ דם, סוכרת ואכילת־יתר. יש בה כיום שימושים דומים לתרופות נגד דיכאון.
★ קארניטין – אם כי זו איננה חומצה אמינית חיונית, גובר בה השימוש כתוספת תזונתית משום שהיא מווסתת את חילוף החומרים, מסייעת להרזיה ומספקת אנרגיה לשרירים.

את החומצות האמיניות אנו מקבלים מהחלבון שבמזון אבל התוספות – זהו עניין למומחים מוסמכים שיקבעו למי, מתי וכמה – הן יינתנו.

הלוחמים בסרטן

המאבק המדעי־רפואי במחלות־הסרטן והמירוץ הבלתי נלאה למציאת תרופות מתפשטים לכל כיוון אפשרי. לעתים תכופות אנו מתבשרים על גורמים תזונתיים, כאלה או אחרים, שניתנים בתכונות הגנה בפני המחלה, או תכונות לתימה בה. הבשורה האחרונה מגיעה מהקולג' הרפואי של אוהיו, ארה"ב. שם הסתיים מחקר שנעשה בחיות מעבדה, בדבר הקשר בין פירות מסויימים לבין הסרטן. מדובר בחומצה אלאגית, המצויה באורח טבעי בתות־שדה, אגסים, ענבים, בטני "קאשיו" (תולענה) ואגוזים בראזיליים. במחקר נתגלה כי חומצה זו הינה בלם פוטנציאלי של סרטן הנגרם ע"י מספר מחוללי־מחלה, כגון עשן טבק וחומר שימור הקרוי ניטרוזאמין.
החוקרים שהשתתפו במחקר זה מגלים זהירות רבה במסקנותיהם הגם, שהם עשו שימוש בחומצה אלגית סינטטית ולא טבעית. שאלה אחרת היא, מה הכמות הדרושה מחומצה זו כדי להקנות הגנה בפני סרטן. גם נחקר איזה מהפירות הנ"ל מספק את החומצה היעילה ביותר למטרה זו. המחקר נמשך בהתמדה.

תיקון טעות

ב"סגנון" מיום 19.10.88, בכתבה "לכבות את הצרבת" שפורסמה במדור זה, נפלה טעות. בהמלצה על שימוש בחומץ כאמצעי נגד צרבת, יש לקרוא – "חומץ תפוחי עץ" ועם הקוראים הסליחה. ■

מילכה למדן

חבר מאותו כוכב

ייעוץ לגירושין בהסכמה

רותי וצביקה היו נשואים עשר שנים לפני שהחליטו להתגרש. להחלטה קדמה תקופה של התקררות הדדית, שבמהלכה אף נפגשה רותי עם מישהו אחר, ובעקבות הקשר החדש שנוצר הציעה לצביקה לתת לה גט. צביקה הסכים. מאחר ששניהם אנשים נאורים, היה ברור להם כי מוטב שהגירושין ייעשו בצורה תרבותית, גם למען עצמם וגם למען שני ילדיהם הקטנים. אבל כאשר התיישבו יחד אצל עורך־דין שבחרו, כדי שיערוך איתם את הסכם הגירושין, לא הצליחו להגיע להסכמה כמעט בשום נקודה. מעבר לוויכוח החריף על החזקת הילדים (צביקה דרש שהילדים יגורו איתו ורותי התעקשה שיגורו איתה) מצאו את עצמם הגרפיקאי והמרצה לספרות מתמקחים על כל נושא שרק ניתן להעלות על הדעת, עד שעורך־הדין שלהם הודיע כי לפני שיהיה מוכן לנסח איתם איזו שהיא טיוטת הסכם – עליהם לפתור קודם כל את הבעיות הרגשיות והנפשיות שלהם. כך הגיעו אל היועצת לגירושין בהסכמה.
"הפילוסופיה הבסיסית שממנה יוצאת הגישה הטיפולית בגירושין גורסת קודם־כל שבנושא זה אין אף אחד אשם", מסבירה הד"ר תמר סני, שעשתה את עיקר התמחותה המעשית בייעוץ לגירושין בקליפורניה, "אלא שמדובר פשוט בשלב סיום של מערכת יחסים שכבר לא מתאימה לאחד מהצדדים או לשניהם". מנסיונה מוסיפה הד"ר סני, כי במקרים רבים המערכת כבר אינה מתאימה לשני הצדדים, אבל צד אחד מתכחש לעובדה זו, ומסרב להודות בה. במקרים שבהם צצה היוזמה לגירושין רק אצל אחד הצדדים, נוצר בין שני השותפים לנושא פער גדול במוכנות לתהליך. כאשר בן־זוג אחד "מבשל" את עניין הגירושין במשך זמן ממושך בינו לבין עצמו, לפני שהוא מציג אותו לפרטנר שלו, נוצר מצב שלפיו בן־הזוג השני "מופתע" מהגילוי ומתחיל לקלוט אותו הרבה אחרי בן־זוגו. פער זמנים זה יוצר אצל ה"מופתע" תחושה של חולשה, ולא פלא שהוא חש – ונוהג – כקורבן. פירושו של דבר התמרמרות, תיסכול, זעם – כל מה שמונע אפשרות להידבר באופן ראציונלי. יועץ גירושין מקצועי יזהה קודם כל את המצב הנפשי שבו נמצאים שני בני־הזוג שהגיעו אליו לייעוץ, ויתאים בראש ובראשונה את קצב הדיונים ליכולת ההתחזקות של הצד המרגיש "חלש" יותר במערכת.
"יש לזכור שגירושין הם למעשה תחילתו של תהליך, אשר מוביל שני אנשים מבוגרים ליצור מערכת יחסים חדשה שתימשך לאורך הרבה שנים, לפחות לאורך כל השנים שבהן ילדיהם המשותפים יהיו קטינים", מרגישה הד"ר תמר סני, "ומאחר ששני מבוגרים אלה ייאלצו לשתף פעולה במשך זמן כה ארוך, מן הראוי לאפשר להם ליצור מערכת יחסים נבונה, שאליה הגיעו יחד תוך כדי משא ומתן, ואשר נבנתה בהתאם לצרכים האישיים המיוחדים של כל השותפים למערכת".
האם יש לשלב בהתייעצות גם את ילדי הזוג המתגרש? האם היא פוסלת לחלוטין שיתופם של עורכי־דין ביצירת הסכם הגירושין המוסכם? מהן הבעיות האופייניות (אם קיימות כאלה) של זוגות המגיעים לייעוץ לגירושין בהסכמה? על כל אלה ננסה לשמוע מפי הד"ר סני הערב, אחרי חדשות השעה 22.00 ברשת א' של קול ישראל. קוראי "סגנון" המבקשים גם להציג את עצמם הערב ב"חבר מאותו כוכב", מוזמנים להתקשר לאולפן תכנית ההיכרויות הרדיופונית (טלפון 03־266225) כבר מהשעה 21.00, שעה לפני תחילת השידור, למסור לצוות "חבר מאותו כוכב" פרטיכם האישיים, ולהשתתף בשידור. בהצלחה. ■

שחמט

שאול הון

בומרנג

הרכבת הנבחרת לאולימפיאדה, תוך התעלמות מהחלטת האיגוד, לדחות את מי שלא השתתפו באליפות הארץ, פעלה כבומרנג נגד האיגוד עצמו. תחילה הודיע יהודה גרינפלד שלא ישתתף, וראוי לגנותו על כך. היתה זו מכה ראשונה להנהלת האיגוד ולקפטן הנבחרת, שהחליטו לשתפו בהרכב, אף שלא שיחק באליפות.

אחר כך בא מכתב נזעם של חמישה מבכירי שחקנינו – רבי האמנים ליברזון, מוריי, יהודה גרינפלד וקריידמן והאמן הבינלאומי נ. בירנבוים: תגובה על סילוק ליברזון מהנבחרת, אף שהוא דווקא שיחק באליפות והגיע למקום השני. הנימוק: אם נכללים בנבחרת שחקנים שלא השתתפו באליפות, מדוע לא יבכרו במקומם שחקנים חזקים יותר, שגם הם לא השתתפו באליפות? שהרי חובתו הלאומית של האיגוד, לשגר נבחרת חזקה ביותר, שתכבוש מקום גבוה ככל האפשר בצמרת השחמט העולמית.

לכן הודיעו להנהלת האיגוד, שהם לא ישתתפו יותר בנבחרת ישראל וגם לא באליפות אירופה, כל עוד לא תשונה ההחלטה לא לשתף בנבחרת את השחקנים החזקים ליברזון, ונגר ובירנבוים, שהשתתפו באליפות הארץ ומילאו בכך את דרישת האיגוד.

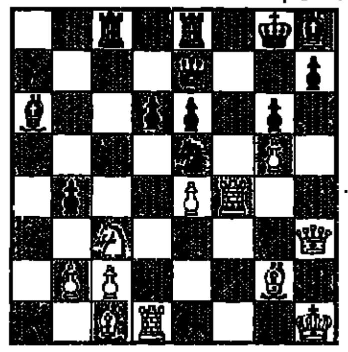

בעמדה זו נגד סוקולוב, בתחרות הגדולה ברייקיאוריק, טמן קספרוב (שחור) מלכודת ל... עצמו. לבן נסע 34. פ–א2. לשחור אסור צ:ג2 בגלל פ–ב4. קספרוב נתפס לתחבולה מוטעית, שהביאה להפסדו המהיר. הוא שיחק 34. – כ3 והמשחק נמשך: 35. ג:ב3 ר–ה2?? (תחילת ההסתבכות), 36. צ–ד2 מה:ד5?? (השגיאה המכרעת), 37. מה–ה3! (זוכה בכלי או במלכה ע"י צ–ו8+) ר–ח5 (בתקוה להחזיק מעמד), 38. צ–ו8+ צ:צ, 39. מה:מה פ–ו4, 40. פ–ג3 ר–ה5, 41. ח3 ר–ו4, 42. מה–ה7 צג–ה8, 43. מה–ר7 פ–ה3, 44. צ–ז1 שחור נכנע. לא ייאמן שאלוף העולם ייכשל בצורה כזאת!

● בלגיה: בתחרות הפתוחה החזקה באוסטנד (השתתפו 174, בהם 6 רבי אמנים ו־15 אמנים בי"ל) חילקו רן שבתאי ויונה קוסאשווילי מקום 6, כ"א 6.5 מ־9. שבתאי ניצח את רב האמן פאראגו ואלוף הולנד רודי דובן. יונה סיים בתיקו עם רבי האמנים פאראגו, מיילס ופליר. ניצח הצרפתי א. רנה, 7.5 מ־9.

● ארה"ב: מייקל וילדר ניצח באליפות המרינה, 6.5 מ־11. סיראוואן וגולקו 6. באליפות הפתוחה ניצח ר. גורביץ, 10 מ־12.

● שחמט: הופיעה חוברת אוקטובר ובה חדשות מהארץ והעולם, ראיון עם בוטביניק, משחקי תחרויות, תחבולות וסיומים ועוד.

● געש: באליפות הקבוצתית של התנועה הקיבוצית (149 ילדים מ־32 קיבוצים) ניצחה קבוצת יבנה בחטיבת א־ד – 12 נקודות, וגם בחטיבת ה־ח – 13 נקודות.

● ראשל"צ: בתחרות בזק לזכר ארז לבנון ניצח יעקב ברנשטיין, 6 מ־7. בתחרות בזק לזכר א. פרלמוטר ניצח צדוק דומניץ, 11.5 מ־14. ערן ואריק ליס 11 כ"א.

● בודפשט: באליפות העולם לפתרון בעיות ניצחה גרמניה המערבית – 161 מ־180 נקודות. פינלנד ואנגליה 151, ישראל 144.

בולים

אליעזר בן

בולים ישראלים חדשים

ליל הבדולח

בתשעה ובעשרה בנובמבר 1938 התחוללו ברחבי גרמניה הנאצית, פרעות ליל הבדולח, הגל הפוגרומי הקיצוני ביותר נגד היהודים, עד תקופת הגירושים וההכחדה. בליל הבדולח הוצתו 171 בתי כנסת, רבים אחרים נחרבו, נהרסו ונשדדו 7,500 בתי עסק של יהודים. מקור הכינוי לאותו לילה הוא בזכוכיות המנופצות שהתגוללו ברחובות. 91 יהודים נרצחו אז וכ־30 אלף יהודים נכלאו במחנות ריכוז. במלאות 50 שנה לאותו לילה, מונפק בישראל בול בערך של 80 אגורות, המציג להבה וברקע – בית כנסת בגרמניה שנשרף. צייר: דוד פסח.

משה דיין

בול בערך של 40 אגורות מציג את דיוקנו של משה דיין. ברקע מופיעים מחרשה, המזכירה את ילדותו בנהלל ואת כהונתו כשר החקלאות, וסמל צה"ל, לציון תפקידיו כרמטכ"ל ושר הבטחון. עיצבה את הבול רות בקמן. דיין נולד בדגניה ב־20 במאי 1915 ונפטר ב־16 באוקטובר 1981. הוא אחד הגיבורים הבולטים של מדינת ישראל בדור הראשון לקיומה.

התרע"ה-התשמ"ב
1915-1981

הגדודים העבריים

הפרשה המופלאה של הגדודים העבריים במלחמת העולם הראשונה במסגרת הצבא הבריטי, כדי להבטיח את שחרור הארץ מעול התורכים ולהבטיחה לעם היהודי, זכתה עתה לתזכורת בולאית. הבול, בערך 2 ש"ח, מציג מנורה, סמל אשר שימש תג כובע, של הגדוד הארצישראלי שכונה "הגדוד הראשון ליהודה", על רקע קבוצת פרשי הגדודים העבריים. צייר את הבול צבי נרקיס. יוזמי הגדוד היו, בין היתר, דוד בן גוריון ויצחק בן צבי, שגם שירתו בו. להחלטה החיובית של ממשלת בריטניה ב־1917, להקים את היחידות היהודיות, קדמה פעולה ענפה ועקשנית של זאב ז'בוטינסקי.

ברידג'

דוד בירמן

תחרות סימולטנית ארצית

בחודש שעבר נערכה לראשונה ברחבי הארץ תחרות סימולטנית בניקוד I.M.P. קבוע מראש. הממוצע לכל יד נקבע מראש ובסוף התחרות חולקה חוברת ובה כל המשחקים שנערכו, כולל הניתוח.

שמואל לב ואדריאן שוורץ, שניים מבכירי השחקנים הישראליים, הם שהכינו את הידיים וניתחו אותן.

להלן אחת הידיים שהתחרו:

מחלק מערב, צפון – דרום פגיעים

	צפון ♠8 6 3 ♥— — ♦Q 6 5 4 3 ♣A K Q 6 3	
מזרח ♠7 5 ♥K 10 9 4 ♦A K 10 9 8 ♣9 8		**מערב** ♠Q J 9 ♥A Q J 5 2 ♦J 7 2 ♣10 2
	דרום ♠A K 10 4 2 ♥8 7 6 3 ♦— — ♣J 7 5 4	

מערב	צפון	מזרח	דרום
פאס	1 דיאמונד	פאס	1 ספייד
פאס	2 קלאב	פאס	2 הארט*
כפל	2 ספייד	3 הארט	4 ספייד
פאס	פאס	פאס	

(*צבע רביעי מחייב)

ההכרזה מקובלת. צפון פותח בגלל החלוקה הטובה ודרום מכריז סדרה "רביעית" מאלצת, דבר המביא להכרזת משחק מלא של 4 ספייד.

ביצוע החוזה מחייב זהירות מסויימת. אמנם, לכרוז ארבע לקיחות בספייד, חמש בקלאב ולקיחת חיתוך אחת (לפחות). אולם הכרוז צריך להזהר שלא לאבד שליטה. ביציאה הארט – חתוך; רעיון טוב הוא למסור שליט במהלך שני. בכך יש לכרוז שליטה והוא יכול להביא את החוזה לחוף מבטחים.

מי שמנסה לשחק שליט לאחר חיתוך ההארט הראשון יימצא במצב אבוד, כי יהיה עליו למסור שלושה הארטים ושליט אחד.

הממוצע ביד זו (לאור התוצאות של משחקי גביע ברמודה, שמהם נלקחו הידיים) הוא 310 ובהתאם היו התוצאות של המשתתפים.

★ ★ ★

כששי־שבת ייערך סוף שבוע של ברידג' במלון דן־קיסריה. בשבת תיערך תחרות קבוצות.

מדור פרסומי

ברבסול – קצף גילוח אמריקני

תצלחת מהירה רושם לזכותו קצף הגילוח האמריקני ברבסול שרק לפני מספר חודשים החל שיווקו בישראל וכבר הוא נהנה מביקוש גובר והולך.
ייחודו של ברבסול בהיותו בעל סגולות טיפוח המתאימות לסוגי עור שונים. בנוסף, הוא עשיר ואוורירי, מאפשר גילוח קל ומעניק לעור תחושת רעננות ומגע נעים.
תכונותיו חיקנו לו מעמד של מוצר מס' 1 בארה"ב והוא מועדף ע"י מליוני אמריקנים.
קצב מכירותיו העולה בישראל מעיד על כך שאכן יש לו מה להציע לגבר הישראלי.
ברבסול נמכר על המדפים בחנויות, ברשתות השיווק ובשקם. ניתן להשיג 4 סוגי קצף במיכלים צבעוניים מפוספסים הניתנים בנקל לזיהוי:
ברבסול רגולר רגיל – במיכל מפוספס אדום לבן.
ברבסול בריח מנטול לעור שמן – במיכל מפוספס טורקיז לבן.
ברבסול לעור רגיש – במיכל מפוספס בז' לבן.
ברבסול בריח למון ליים – במיכל מפוספס ירקרק לבן.
קצף גילוח ברבסול משווק בישראל בלעדית ע"י חברת נורית־בלמון.

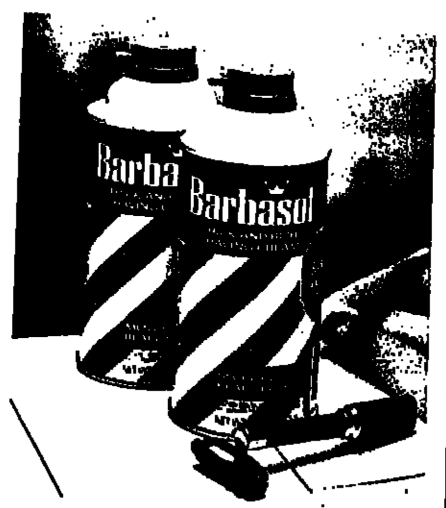

קרוקודיל מחכה בפינה

מי שמבקר בחוות התנינים בחמת־גדר – נעצר בגדר שמפרידה בינו לבין האזור המסוכן.

מחקרוקודיל שאורב בדיזנגוף סנטר קשה הרבה יותר להיזהר. התהליך כמעט חוזר על עצמו בכל כמה דקות – אשה נעמדת מול חלון־הראווה ומביטה על המבחר העצום של הנעליים ואז, בצעדים קטנים – כאילו מגנט מושך אותה, נכנסת אל תוך החנות וקונה, ופעמים רבות – יותר מזוג אחד של נעליים, או נעליים עם חגורה ותיק תואמים. נראה שיש קרוקודילים שקשה לעמוד בקסם שלהם.

PIERRE BALMAIN

לראשונה בארץ!

השעונים היוקרתיים מבית המעצב הצרפתי הנודע PIERRE BALMAIN הגיעו גם ארצה. הייחוד הוא בעיצוב: שעונים מכסף ומזהב, 18 קאראט, מצופה זהב, ומעוטרים בדוגמאות ערבסק. הדגמים מיובאים בלעדית ע"י חברת "ווטש־מי" בע"מ – אחוזת־בית 6, ת"א, וניתן להשיגם בחנויות: נתן קאשי דיזנגוף 147 ת"א, עדי – אחוזה 111, רעננה.

לגלטרוניקס בע"מ
ברכות ואיחולים
להמשך שגשוג
והצלחה

...בע"מ
...בעולם בתחום אנטנות
...ואנטנות בסיס 3BB.
...יצור ויצוא מוצרי כחול־לבן.

הגבעתרון
40 שנות
זמר

לגבעתרון
מזל טוב
את המנגינה הזו
אי אפשר להפסיק
הד־ארצי

לגלטרוניקס בע"מ
אתכם לאורך כל הדרך
C.N.C.

לגלטרוניקס בע"מ
אתכם
להשגים חדשים
"דפנה" ויסמן את לביא בע"מ
שרותי מכס, תעבורה ושילוח בינלאומי

לגבעתרון
אתכם לאורך כל הדרך
מסעדת אמצע הדרך
כביש עוקף חדרה
06-336066
06-341367

לגלטרוניקס בע"מ
מיטב האיחולים
להמשך עבודה פוריה

לרינה ולהקתה
שפע ברכות
מאקטואל מודל 08-658372

למשפחת כהן
להמשך שיתוף פעולה, עלו והצליחו
מאחלים: צ.מ.ס – סוסובר
שרותי ביטוח
בן יהודה 29, ירושלים
טל' 02-222807, 225675

לגבעטרון
במלאת 40 שנה לפעולות מבורכת
מאקורד מפיקים
עמירם וחנוך
03-290730, 03-290710

פרסום "האורה" טל': 03-622960/9

לצעצועי זמיר
חוגג 20
שנות פעילות
טריקים בלעדיים/
מעשה קונדס/
מוצרי פוס/
מכשירי כתיבה/
וצעצועים
במבחר גדול
החנות המשגעת את המדינה
רח' יהודית 19, פינת ביאליק 138.
טל' 03-7525523

לצעצועי זמיר לשלמה
שגשוג והצלחה תוך שיתוף פעולה פורה
מול־קת בע"מ
מכשירי כתיבה בסיטונות
רח' זבולון 21 ת"א
טל' 03-821620

לשלמה ולשרי אהרונסון
תמשיכו בטריקים שלכם
עלו והצליחו
אלירן מכשירי כתיבה
רח' מטלון 38 ת"א
טל' 03-831510

לשלמה
ושרי
שגשוג והצלחה
צעצועי ניסים
בע"מ
רח' מטלון 25 ת"א
טל' 03-821988

לצעצועי זמיר
ברכות להצלחה ושגשוג
לידן סוכנויות בע"מ
יבוא ושיווק צעצועים
טל' 03-374899

לשלמה אהרונסון
שגשוג והצלחה תוך שתוף פעולה פורה
ספאמי בע"מ
מכשירי כתיבה בסיטונות
רח' מטלון 37 ת"א
טל' 03-816390 / 03-826541

לצעצועי זמיר
הטובים ביותר מהטובים ביותר
עמי־עד עסקי ביטוח
דוד קופלמן – דן פזי
שלומציון המלכה 69 ת"א 62266,
טל' 449697

לצעצועי זמיר
חרבת הצלחה
שי־נוי בע"מ
מתנות, פופ וחפצי נוי
טל' 03-9232839

לצעצועי זמיר
שפע ברכות והצלחה
אנדה צעצועים בע"מ
יבוא שיווק והפצה.
והפצה של צעצועים, בובות, ומשחקים
תצוגה ומכירה: 03-612162, 03-612664
רח' אלנבי 94 ת"א

לצעצועי זמיר
שגשוג והצלחה
צעצועי גוליבר בע"מ
יבוא מוצרים לפורים ומעשי־קונדס
רח' כפר גלעדי 36 ת"א, טל' 03-824040

סיון פרסומאים בע"מ

מאיר הראובני

"מסרת" למען המסורת

חלק מהתצוגה – מלאכת מחט.

הכוח הדוחף: יפה סנדברג.

חמווה מתערוכת עבודות־יד מסורתיות של הקהילה האתיופית ב'בית מסרת' בנצרת־עלית.

גבי נגוסה, בן 32, נשוי ואב לארבעה, תושב נצרת עלית זה כשלוש שנים, נמנה על הקבוצה של עולי אתיופיה שייסדה את עמותת מסרת (באמהרית: שורשים), אגודה שמטרותיה הן לשמר ולטפח את התרבות והמסורות של היהודים, שעלו מאתיופיה ולשמש מרכז חינוכי־קהילתי לבני העדה וגשר בינם לחברה הישראלית.

ככלי עזר להשגת יעדים אלו, הקימו העולים גם את להקת המחול שלהם, עם כלי הנגינה המקוריים, שחלקם הביאו איתם והחלק האחר בנו בארץ, כדוגמת הכלים האותנטיים. "השאיפה היא להעביר באמצעות המחול והמוסיקה, כמו גם באמנויות העממיות שלנו, את המוסיקה, הצלילים והתנועות של המקורות שלנו לילדינו, בני הדור שנולדו בארץ, לבל ישכחו", אומר גדי.

באחרונה חגגו בני הקהילה בנצרת עלית את חנוכת ביתה של העמותה, בית מסרת, שיהיה גם ביתה של להקת המחול. באותו מעמד נחנכו גם תצוגת הקבע והסדנאות לאריגה, פיסול ועיצוב כלים מקרקמיקה של עולי אתיופיה. המרכז החדש הוקם בבניין ששימש בעבר כגן ילדים (גן תמר, בשכונת שלום) שהועמד לרשות העמותה ע"י עיריית נצרת עלית.

הכוח הדוחף וממריץ מאחורי פעילות חשובה זו, היא נערה ירושלמית דקת גוו (20 שנה היא רוקדת בלט וריקודי עם), המסייעת לעולי אתיופיה ולעמותת מסרת בקידום מטרותיה ויישומן במרכז שבעיירה הגלילית. זוהי יפה סנדברג, בוגרת לימודי תואר שני בחינוך (באוניברסיטת אופסלה בשוודיה), שלפני כשנה השתקעה בחיפה ולמדה ריפוי במחול באוניברסיטה שעל הכרמל.

בהדרכת דני סנבטה, תושב נצרת עלית מזה 5 שנים, גיזבר העמותה וגם הזמר והמתופף־מלווה של להקת המחול, סיירנו בתערוכה ובסדנת האריגה שבמרכז, שם עסקו כמה נשים וגברים, מאמני העדה שבמקום, בעבודות טווית חוטי הכותנת ואריגת הבדים הצבעוניים, בנולי היד, הבנויים (בידי האורגים) מעץ מצוי בכל מקום, לרבות משקופי דלתות.

על קבוצת האורגים "מנצח", בהפעילו בקצב מסחרר, באצבעות רגליו היחפות את הנול, זובי שטו, בן 55 שעלה ארצה מאתיופיה ב־1984, שעוד בצעירותו, בכפר מולדתו אלגרה, עבד באריגת בגדים וטליתות לבני קהילתו היהודיים וגם לתושבים השכנים, בני הדתות האחרות. כשהגיע לנצרת עלית, היה זובי מראשוני מחדשי האומנויות הטיפוסיות לבני עליה זו, שבעזרת התאחדות עולי אתיופיה בנה את נול היד הראשון והחל לארוג בדים צבעוניים וטליתות, כפי שעשה בעבר באתיופיה. ■

לעוף העמק בע"מ
מיטב הברכות
לרגל 30 שנה

לעוף העמק בע"מ
בכל זמן, כל זמן רק האלוהו

לעוף העמק בע"מ
ברכותינו הנאמנות
לעסקים טובים
ולהמשכיות

לעוף העמק בע"מ
המשך תנופה ופתוח

לעוף העמק בע"מ
ברכות חמות
לרגל 30 שנה

לעוף העמק בע"מ
שפע ברכות

לעוף העמק בע"מ
המשך תנופה ופיתוח

לעוף העמק בע"מ
המשך עבודה פוריה

לעוף העמק בע"מ
עלו והצליחו –
אתכם להמשך מוצלח

לעוף העמק בע"מ
המשך עבודה פוריה

לעוף העמק בע"מ
המשך תנופה ופיתוח

לעוף העמק בע"מ
המשך תנופה ופיתוח,
שפע ברכות ואיחולים

לעוף העמק בע"מ
שפע ברכות
חמות

לעוף העמק בע"מ
המשך תנופה ופתוח

לעוף העמק בע"מ
שפע ברכות ואיחולים

לעוף העמק בע"מ
המשך תנופה
ופיתוח

לעוף העמק בע"מ
מיטב הברכות והאחולים

לעוף העמק בע"מ
ברכותינו הנאמנות

לעוף העמק בע"מ
עלו והצליחו

לעוף העמק

לעוף העמק
ברכות חמות

חדש נפתח עכשיו קרואסונט בבאר־שבע
הרשת האמריקאית המובילה המוכרת מוצרי מאפה צרפתיים ייחודיים
מברכת את
קרואסונט דרום – ב"ש
רח' החלוץ 39
טל. 057־38333
טעם של חו"ל... כאן ממול!
עם הצטרפותה לרשת ופתיחת משכנה המפואר – עלו והצליחו
הנהלת הרשת

נפתח חדש בנגב

געתון בע"מ
כה לחי

לקרואסונט
ברכות לפתיחת הסניף
והמשך הצלחה

לקרואסונט דרום
צרור ברכות לבביות לפתיחת הסניף
עלו והצליחו
מזוז
בע"מ
חברה למזון, יבוא ושיווק
ודומרי ודשמל
057־942461, 944975/6/7
טל. 057־35051
פקס 057־35010

לקרואסונט
ברכות חמות לפתיחת הסניף
והמשך הצלחה בכל אשר תפעלו
רוק בבלי פיקוד בע"מ

לקרואסונט וליעקוב מזוז
מיטב הברכות והאיחולים
בהצלחה
מימון יגאל

לקרואסונט
ברכות לפתיחת הסניף
זאב שמעון ומשה
בע"מ

יעקב את שרלי
ידידי
הצליחו וראו ברכה
בעסק החדש
נסים מזור

לקרואסונט
שאו ברכה ועשו חיל
ש. כהנא